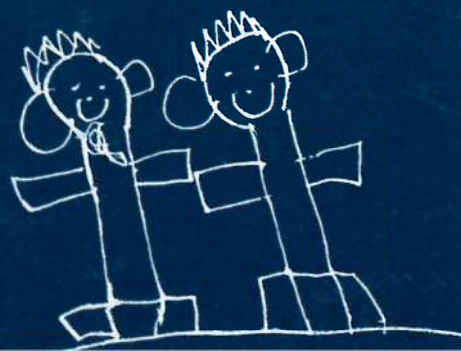

L'AMIC

REVISTA DE SANT JULIÀ DEL LLOR I BONMATÍ

L'AMIC

3a època - Desembre 2002

23

Telèfons i fax d'interès

Ajuntament de Sant Julià del Llor i Bonmatí: 972 42 22 96/21 78 - Fax 972 42 40 12
 Registre Civil de Bonmatí: 972 42 22 96 - Fax 972 42 40 12
 Jutjat de Pau de Bonmatí: 972 42 22 96 - Fax 972 42 40 12
 CEIP Sant Jordi: 972 42 10 70 - Fax 972 42 31 50
 Parròquia Santa Maria de Bonmatí: 972 42 08 07
 Farmàcia M. José Medina: 972 42 22 31
 Esplai de Sant Julià del Llor: 972 42 16 72
 Banc Popular Espanyol: 972 42 00 19 - Fax 972 42 00 19
 Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, sucursal de Bonmatí: 972 42 15 50 - Fax 972 42 04 58
 Bar-Cafeteria Centre Cívic: 972 42 33 34
 Bar-Restaurant Maria: 972 42 30 03
 Restaurant La Barca: 972 42 09 63
 Centre d'Emergències de Catalunya: 112
 Centre d'Assistència Primària (CAP): 972 42 14 98/16 04
 Fax 972 42 19 24
 Creu Roja d'Anglès: 972 42 33 33
 Mossos d'Esquadra: 972 84 27 57 - Fax 972 84 22 01
 Urgències Mossos d'Esquadra: 088
 Direcció General d'Emergències i Seguretat Civil: 972 18 24 00 - Fax 972 18 24 03
 Urgències Bombers: 085
 Teisa Oficines: 972 20 48 68 - Fax 972 20 48 70
 Teisa Terminal Autobusos: 972 20 02 75
 Enher Gestions-Servei Clients: 902 50 77 50
 Fax 972 41 13 75
 Enher Avaries: 900 77 00 77
 Enher Oficines: C/ Creu de Girona: 972 22 23 88
 Correus: 972 42 22 21
 Consell Comarcal de la Selva: 972 84 21 61
 Fax 972 84 08 04
 Consell Comarcal de la Selva, Servei de Recaptació: 972 84 01 78 - Fax 972 84 21 01

Calendari de festes i tradicions locals

Cavalcada de Reis: 5 de gener
 Aniversari de la segregació del municipi: 22 de febrer
 Marxa popular *Anar-hi anant*: últim diumenge de febrer
 Aplec de l'Església Parroquial de Sant Julià del Llor: 3r diumenge d'abril
 Setmana Cultural CEIP Sant Jordi: setmana del 23 d'abril

Aplec de Calders: 26 de març
 Festa Major de Bonmatí: dilluns de Pasqua Granada
 Sant Cristòfol: 8 de juliol
 Festa Major de Sant Julià del Llor: últim diumenge d'agost
 Festa d'homenatge a la gent gran: 11 de setembre
 Torronada: desembre
 Mercat setmanal: dijous al matí

Horaris del CAP d'Anglès

MEDICINA GENERAL	INFERMERIA	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES
Manel Roman Antonio Rodríguez Daniel López Elena Amorós*	Gemma Caparrós Anna Tura Flora Algans Maria Sanmartín	Tarda Matí Mitja tarda Matí	Matí Tarda Mig matí Tarda	Matí Matí Mig matí Tarda	Mig matí Matí Mig matí Tarda	Mig matí Matí Mig matí Tarda
PEDIATRA	INFERMERIA	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES
Pilar Adroher Flora Carreras	Dolors Corominas	Tarda -	Matí -	Matí -	13,00-14,15 -	Matí Tarda
ODONTÒLEG	AUXILIAR INFERMERIA	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES
Jordi Piera	Anna Quer/Teresa Roca	Matí	Matí	-	Matí	Matí
GINECÒLEG	AUXILIAR CLÍNICA	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES
X. Ymbert J. Meléndez	- Teresa Roca	- Matí	- -	- -	Cada 15 dies -	- -
LLEVADORA	-	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES
Montserrat Garriga	-	Tarda	Matí	Matí	Matí	Matí
ASSISTENT SOCIAL	-	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES
Neus Seseña	-	Matí	Matí/Tarda	Matí	Matí	Matí
EDUCADORA SOCIAL	-	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES
Neus Valls	-	Matí	-	-	-	-

* Provisional

Horaris de serveis municipals i altres

OFICINES MUNICIPALS:

De dilluns a divendres, de 9 del matí a 2 de la tarda.
 Dilluns i dimecres, de 5 a 8 de la tarda.

SECRETARIA:

De dilluns a dimecres, de 9 del matí a 2 de la tarda.

ALCALDIA:

Dilluns i dimecres, de 12 del migdia a 2/4 de 2 de la tarda.
 Cal concertar entrevista prèviament.

SERVEIS TÈCNICS:

Dilluns, de 2/4 de 7 a 2/4 de 9 del vespre. Cal concertar visita prèviament.

CONSULTES MÈDIQUES A BONMATÍ:

Dr. Daniel López i ATS Flora Falgans: Dilluns, a les 5 de la tarda, i dimecres, a les 12 del migdia. L'ATS també rep consultes els dijous, a les 12 del migdia.

Dr. Manuel Roman i ATS Magda Bonet: Divendres, a les 8 del matí.

CENTRE D'ASSISTÈNCIA PRIMÀRIA (CAP) D'ANGLÈS:

Dra. Pilar Adroher (Pediatría): De dilluns a divendres, a les 9 del matí. Cal concertar visita prèviament.

Urgències: 24 hores (tot el dia).

SERVEI DE NOTARIA:

Dimecres de 10 a 1 del matí prèvia concertació al telèfon 972 43 00 03.

SERVEI SOCIALS:

Cal concertar visita prèviament al telèfon 972 42 14 45.

Treballadora social: Neus Seseña, 2n i 4t dimarts de 8 a 2/4 de 12 del matí.

Educadora social: Neus Valls, 4t dimecres de 8 a 2/4 de 3 del matí.

HORARIS DE MISSES:

Dissabtes i festius anticipades, a les 7 de la tarda. Diumenges i festius, a les 11 del matí.

HORARI DESPATX PARROQUIAL:

Dissabtes de 5 a 6 de la tarda, i hores convingudes (Tel. 972 20 55 79).

Horaris autobús Girona-Olot i viceversa

DE GIRONA A OLOT

	Feiners	Dbte feiners	Dbte feiners	feiners	Dbte i festius	feiners	Dbte feiners	feiners	Festius	Diari	Diari	Diari	
Girona	7:00	7:00	9:15	9:30	11:30	11:30	13:15	13:15	15:45	15:30	17:30	19:00	20:30
Salt	7:10	7:10	9:25	9:40	11:40	11:40	13:25	13:25	15:55	15:40	17:40	19:10	20:40
Bescanó	7:15	7:15	9:30	9:45	11:45	11:45	13:30	13:30	16:00	15:45	17:45	19:15	20:45
Bonmatí	7:25	7:25	9:40	9:55	11:55	11:55	13:40	13:40	16:10	15:55	17:55	19:25	20:55
Anglès	7:30	7:30	9:45	10:00	12:00	12:00	13:45	13:45	16:15	16:00	18:00	19:30	21:00
La Cellera	7:34	7:34	9:49	10:04	12:04	12:04	13:49	13:49	16:19	-	18:04	19:34	21:04
El Pasteral	7:37	7:37	9:52	10:07	12:07	12:07	13:52	13:52	16:22	-	18:07	19:37	21:07
Amer	7:40	7:40	9:55	10:10	12:10	12:10	13:55	13:55	16:25	-	18:10	19:40	21:10
Les Planes	7:50	-	-	10:20	-	12:20	14:05	-	16:35	-	18:20	-	21:10
St. Feliu de P.	7:55	-	-	10:25	-	12:25	14:10	-	16:40	-	18:25	-	21:25
Sant Miquel	8:00	-	-	10:30	-	12:30	14:15	-	16:45	-	18:30	-	21:30
St. Esteve Bas	8:05	-	-	10:35	-	12:35	14:20	-	16:50	-	18:35	-	21:35
Les Preses	8:15	-	-	10:45	-	12:45	14:30	-	17:00	-	18:45	-	21:45
Olot	8:25	-	-	10:55	-	12:55	14:40	-	17:10	-	18:55	-	21:55

D OLOT A GIRONA

	Feiners	Feiners	Dbtes feiners	Diari	Dbtes feiners	Feiners	Diari	Diari	Feiners	Diari
Olot	-	7:15	-	9:15	-	12:00	-	15:00	17:45	19:00
Les Preses	-	7:25	-	9:25	-	12:10	-	15:10	17:55	19:10
St. Esteve Bas	-	7:30	-	9:30	-	12:15	-	15:15	18:00	19:15
Sant Miquel	-	7:35	-	9:35	-	12:20	-	15:20	18:05	19:20
St. Feliu de P.	-	7:40	-	9:40	-	12:25	-	15:25	18:10	19:25
Les Planes	-	7:45	-	9:45	-	12:30	-	15:30	18:15	19:30
Amer	6:45	7:55	7:55	9:55	9:55	12:40	14:45	15:40	18:25	19:40
El Pasteral	6:48	7:58	7:58	9:58	9:58	12:43	14:48	15:43	18:28	19:43
La Cellera	6:51	8:01	8:01	10:01	10:01	12:46	14:51	15:46	18:31	19:46
Anglès	6:55	8:05	8:05	10:05	10:05	12:50	14:55	15:50	18:35	19:50
Bonmatí	7:00	8:10	8:10	10:10	10:10	12:55	15:00	15:55	18:40	19:55
Bescanó	7:10	8:20	8:20	10:20	10:20	13:05	15:10	16:05	18:50	20:05
Salt	7:15	8:25	8:25	10:25	10:25	13:10	15:15	16:10	18:55	20:10
Girona	7:25	8:35	8:35	10:35	10:35	13:20	15:25	16:20	19:05	20:20

SUMARI

SERVEIS

2

EDITORIAL

3

INFORMACIÓ MUNICIPAL

4

ENTREVISTA

16

LLIBRES RECOMENATS

19

ACTUALITAT

20

PARRÒQUIA

29

SALUT

30

OPINIÓ

31

EL VIATGE

36

ÀLBUM FOTOGRÀFIC

40

ENTRETENIMENTS / GASTRONOMIA

43

Edita: Ajuntament de Sant Julià del Llor i Bonmatí

amb la col·laboració de Diputació de Girona

Consell de Redacció: Glòria Casadevall, Pep Colliedemont, Maria Lluïsa Fiera, Josep Pérez Reventós, Ramon Ponsatí, Silvia Sureda i Benet Valentí

Disseny: Xavier Thibout

Compaginació: JJ. Comunicació

Impressió: Impremta Pagès, S.A.

Portada: Sant Jordi, escultura d'Antonio Delgado (foto: Josep Pérez Reventós)

Dipòsit legal: GI-1216-99

El Consell de Redacció no s'identifica necessàriament amb les opinions dels articles publicats.

Una nova edició de la revista L'Amic ens acosta a les Festes Nadalenques. Tot ens parla ja de Nadal, de Reis, festes molt íntimes que, massa vegades, han estat monopolitzades per sectors econòmics que només ens parlen de consum.

El món que ens envolta, lamentablement, no ens parla pas de pau, d'amor, de solidaritat. Guerres ober-tes, noves amenaces de guerra, un vaixell vell i atro-tinat partit per la meitat i vessant petroli a les costes gallegues, malalties que encara no tenen els medica-ments eficaços necessaris... parlen d'un món allunyat dels valors humans que haurien d'oferir-nos una bona qualitat de vida a tots els homes i dones d'arreu del món.

L'Amic, una vegada més, ens ofereix una àmplia informació del que conforma la vida del poble i també ens endinsa en la nostra història. L'ànima de la nostra revista, en Benet Valentí, que la va treure de l'oblit i va aconseguir amb una dedicació extraordinària que tornés a publicar-se, en aquest número és el nostre entrevistat. Per raons de salut, ell i la seva dona han hagut de deixar el poble per ser atesos en una residèn-cia de Blanes. Ha estat un pas dur, certament, però necessari per millorar la seva qualitat de vida. L'hem anat a visitar i ens ha explicat un piló de coses que ell sap. És un llibre vivent, s'ha passat gran part de la seva vida investigant en els llibres, en els arxius i ho anat guardant. Cada nou número de la revista ens ofereix els seus treballs d'investigació i esperem que sigui per molts anys. Encara que físicament estigui lluny de Bon-matí, en Benet continuarà formant part del Consell de Redacció de l'Amic, del "seu" Amic.

I ja només em resta desitjar a tots els veïns del muni-cipi un Bon Nadal i una feliç entrada a l'Any Nou.

Salvador Gázquez i Calvo
Alcalde de Sant Julià del Llor i Bonmatí

Fòrum Cívic per una Constitució Europea

El passat 30 de setembre va tenir lloc la tercera reunió plenària del Fòrum Cívic per una Constitució Europea, a l'Aula Europa de l'Oficina del Parlament Europeu i la Representació de la Comissió Europea a Barcelona.

Després d'un període de recollida d'esmenes, que va finalitzar el 15 de setembre, a l'avantprojecte de Manifest, i amb la incorporació de nous suggeriments sorgits en el darrer plenari, es va aprovar el Projecte de Manifest que transcrivim a continuació:

"Nosaltres, ciutadans i ciutadanes de Catalunya, membres d'entitats cíviques i juvenils, d'ONG, de partits polítics, sindicats i organitzacions empresarials, d'universitats, organitzacions professionals i mitjans de comunicació, i representants d'ajuntaments i consells comarcals, volem fer sentir la nostra veu en l'actual procés de discussió sobre el futur d'Europa, fent arribar les nostres opinions i propostes a l'opinió pública i a totes les instàncies que participen en el debat constituent europeu.

La Declaració del Consell de Laeken el desembre de 2001 ha suposat l'inici d'un procés constituent en la Unió Europea, amb la convocatòria de la Convenció. Durant cinquanta anys la negociació i l'aprovació dels Tractats ha estat en les mans exclusives dels governs dels Estats. Ara, amb la Convenció Europea, els governs hauran de tenir en compte les opinions dels diversos parlaments fruit del debat dels seus representants i del diàleg amb la societat civil i les institucions democràtiques.

Desitgem que la Convenció estigui a l'alçada del que d'ella esperem els ciutadans i les ciutadanes europeus, i que no cedeixi a les pressions que intenten frenar el procés constituent. Desitgem que porti respostes als grans temes que té encarregats: l'elaboració dels elements d'una Constitució Europea, la restricció del dret de veto en la presa de decisions, un nou mètode d'elecció de la persona que presidirà la Comissió i dels membres del govern europeu, un canvi en el sistema rotatori de les presidències del Consell i el paper internacional d'Europa en el món de la globalització, entre d'altres.

Estem convençuts de la importància d'aquest canvi i sabem que representa una oportunitat també per Catalunya, que no podem desaproveçar. El nostre futur com a poble està molt condicionat pel que succeeixi en aquest període de la història europea.

PERQUÈ VOLEM...

- una Unió Europea més democràtica, més transparent i més eficaç;
- unes institucions europees properes a tots els ciutadans i ciutadanes;

- un reconeixement institucional de les regions o nacionalitats històriques amb competències legislatives que, com Catalunya, tenen, a més, un sentiment d'identitat col·lectiva, amb una llengua i una cultura pròpies;
- una Unió Europea que funcioni democràticament, en la qual els municipis tinguin veu;
- una Unió Europea que parli amb una sola veu en l'àmbit internacional i que sigui un factor de pau, benestar social, solidaritat i reequilibri en un món acceleradament globalitzat;
- una Europa oberta i solidària, coherent amb la seva trajectòria d'acolliment;
- una Europa unida que potenciï, alhora, tots els valors i tota la riquesa de la seva diversitat;
- una Unió Europea que mantingui una perspectiva de gènere en totes les seves polítiques; ...reclamem una Constitució Europea
- clara, concisa i comprensible;
- que faci d'Europa un àmbit de pau i llibertat per a tothom, de progrés i equitat social, i de responsabilitat activa enfront dels problemes del món;
- que inclogui la Carta dels Drets Fonamentals i protegeixi el conjunt de drets civils, socials, sindicals, culturals i mediambientals en la seva dimensió transnacional;
- que simplifiqui i faci transparents les institucions europees i els seus processos de presa de decisió, delimitant clarament les normes de funcionament i les seves competències;
- que fixi els objectius a assolir per la Unió Europea;
- que desenvolupi i amplii el concepte de ciutadania europea;
- que reculli com a dret fonamental la igualtat home-dona;
- que acosti al màxim Europa als ciutadans i ciutadanes, a la seva administració local i als seus òrgans d'autogovern, mitjançant el ple desenvolupament del principi de subsidiarietat i proporcionalitat;
- que doti la Unió Europea dels instruments necessaris per dur a terme una política exterior i de defensa comuna;
- que reconegui el diàleg social a nivell europeu i les competències dels interlocutors socials per prendre acords sobre les condicions de treball;
- que respecti i impulsi les diferents llengües regionals i minoritàries i, concretament, l'oficialització de la llengua catalana a la UE.

La Constitució serà un element d'unitat que ajudarà a augmentar la nostra consciència europea i a entendre que la Unió Europea és molt més que un simple mercat comú i que està oberta a tots els països que la volen conformar en el futur.

SOLIDARITAT

Perquè estem fermament convençuts que amb la Constitució es legitimarà plenament el procés d'integració europea, demanem que sigui votada en referèndum per tots els seus ciutadans i ciutadanes.

És per totes aquestes raons que nosaltres, ciutadans i ciutadanes de Catalunya, donem a conèixer aquest Manifest al poble de Catalunya i el fem arribar al president de la Generalitat de Catalunya, al Parlament de Catalunya, a la Convenció Europea, a la Convenció Catalana per al Futur d'Europa i a totes les institucions europees, responnent així a la crida que se'ns ha fet de participar activament, perquè creiem que amb la nostra presa de consciència i la nostra implicació articulada podrem arribar a ser protagonistes actius en aquests moments tan importants de la construcció europea".

Creu de Sant Jordi a l'Associació Catalana de Municipis

La Generalitat de Catalunya distingirà l'Associació Catalana de Municipis i Comarques (ACM) amb la Creu de Sant Jordi pels destacats serveis prestats al país a través de la defensa del municipalisme català.

L'ACM, que actualment compta amb prop de 800 ens locals associats entre ajuntaments, consells comarcals, diputacions i entitats municipals descentralitzades, va néixer el 3 d'octubre de 1981 a Vic (Osona).

Donar resposta a les necessitats del món local és un dels eixos de vertebració de l'Associació Catalana de Municipis i Comarques per la consolidació i la construcció diària del país.

Per a l'alcalde d'Amposta i president de l'ACM des de setembre del 2001, Joan Maria Roig i Grau, "la distinció amb la Creu de Sant Jordi ens omple d'orgull i ens esperona encara més en la feina diària de modernitzar les administracions locals per servir millor els ciutadans". El president de l'ACM considera que "la Creu de Sant Jordi és una distinció que cal compartir i fer extensiva als centenars de càrrecs electes locals de Catalunya que al llarg d'aquests 21 anys han treballat des dels seus ajuntaments i les seves comarques per al benestar dels seus conciutadans i per contribuir a una Catalunya més lliure i pròspera".

Joan Maria Roig ha afegit que "encara ens queda molt camí per recórrer en l'adaptació dels ens locals a la nova societat" i ha apostat per continuar col·laborant "en les línies marcades al recent Segon Congrés de Municipis amb el Govern de Catalunya i la Federació de Municipis de Catalunya per aconseguir unes administracions locals fortes que puguin prestar serveis de qualitat als ciutadans i ciutadanes".

ACTUALITAT

Deu consells per conduir amb neu*

Cal insistir en què no hi ha una norma d'or per conduir en condicions adverses. És molt millor preveure qualsevol risc i tenir sempre en compte els següents consells:

- 1- Informi's de l'estat de les carreteres abans de sortir. En cas de dubte, no surti.
- 2- Viatgi amb el dipòsit ple i amb el vehicle en perfecte estat.
- 3- Porti les cadenes sempre, tot i que el risc de nevada sembli reduït. Cal practicar abans com es col·loquen (sempre a les rodes motrius). Ho passarà malament si intenta posar-les sense guants amb temperatures extremes. Les més cares són les més fàcils de col·locar.
- 4- Atenció amb els pneumàtics. Contràriament al que pensa la majoria, quant més amples i llisos, pitjor adherència sobre la neu. Han d'estar ben inflats i amb un dibuix molt profund.
- 5- Augmenti la distància de seguretat quan es trobi en situacions de baixa adherència. Si el seu cotxe porta tracció a les quatre rodes opcional, connecti-la.
- 6- Conduïxi amb suavitat. Eviti frenades sobtades, cops de volant i acceleracions ja que fan que augmenti el risc de perdre el control del vehicle. Conduïxi amb marxes llargues en superfícies planes i en pujades i així podrà frenar el cotxe reduint marxas; a les baixades, cal fer el contrari: intentar retenir el cotxe amb el motor i procurar no tocar gaire el fre.
- 7- Extremi l'atenció. En tots els casos, especialment sobre neu, eviti fumar, manipular la ràdio, remenar la guantera... Conduïxi amb els cinc sentits.
- 8- No abusi de la calefacció, produeix somnolència. Conduïxi amb roba lleugera. No oblidí dur les ulleres de sol (amb neu i sol, la lluminositat és extrema).
- 9- No oblidí dur una manta. Si es troba atrapat a la neu no podrà disposar de la calefacció del cotxe massa temps.
- 10- Cal preveure l'existència de plaques de glaç. Són símptomes de risc: temperatures inferiors a zero graus, zones ombrívoles, poc trànsit... En els descensos i els revolts tancats, són molt perilloses.

* Article publicat a la revista del Reial Automòbil Club de Catalunya (RACC).

Telèfon d'informació sobre la Sida

El Programa per a la prevenció i l'assistència de la Sida del Departament de Sanitat i Seguretat Social de la Generalitat de Catalunya posa a disposició de tothom que ho desitgi el telèfon d'informació confidencial i gratuïta 900 21 22 22.

Relat d'un acord històric entre les entitats municipalistes*

El divendres dia 25 d'octubre es van reunir en sessió conjunta els consells nacionals de l'Associació Catalana de Municipis i Comarques i de la Federació de Municipis de Catalunya.

Els membres d'ambdues entitats van expressar la preocupació per la pèrdua de capacitat financera dels ajuntaments i la inseguretat jurídica que suposa l'aprovació d'una norma de tanta importància en el moment de l'aprovació de les ordenances fiscals i dels pressupostos. Es va evidenciar que la proposta del govern central incrementa la pressió fiscal als ciutadans per part dels ajuntaments o provoca una rebaixa en el nivell de prestació de serveis municipals.

Després del debat, que va comptar amb 15 intervencions, es va votar la proposta d'acord que van presentar els presidents de les dues entitats. Dels 90 ajuntaments representats, 83 van votar a favor, 6 ho van fer en contra i un es va abstenir.

El text de l'acord és el que segueix a continuació:

"L'actitud del govern central en relació a l'aprovació del projecte de Llei de reforma de la Llei 39/88, de 28 de desembre, ha provocat una enorme inseguretat jurídica als municipis i, en general, als ciutadans.

D'altra banda, l'aprovació d'aquest projecte i la seva presentació a les Corts Generals han estat fetes de forma precipitada i sense diàleg amb els representants dels ens locals, ignorant d'aquesta manera els acords i treballs que els municipis havien dut a terme.

Les resolucions aprovades en el 2n Congrés de Municipis de Catalunya, i plasmades en la Ponència de Finançament Local elaborat conjuntament entre la Federació de Municipis de Catalunya, l'Associació Catalana de Municipis i Comarques i el govern de la Generalitat, constaten que la participació dels ens locals en la despesa pública no ha sofert cap variació significativa, cosa que no es correspon amb l'increment i l'exigència de nous i millors serveis als ciutadans prestats des dels ens locals.

Reunits a Barcelona el dia 25 d'octubre de 2002, el Consell Nacional de l'Associació Catalana de Municipis i Comarques i el Consell Nacional de la Federació de Municipis de Catalunya hem valorat el projecte de Llei, que afecta directament la capacitat dels ens locals per finançar els serveis que presten a les ciutadanes i als ciutadans.

Instem, doncs, tots els ajuntaments a aprovar mocions en relació al projecte que garanteixin la suficiència financera dels municipis en relació als serveis públics que presten.

Així, a tots els ciutadans i ciutadanes de Catalunya, al govern central, al govern de la Generalitat i als grups parlamentaris del Congrés dels Diputats i del Parlament de Catalunya, els fem saber que hem pres els següents acords:

- 1- *Manifestar i denunciar que les entitats locals no hagin participat d'una autèntica negociació del model de finançament local, de manera que el govern no ha tractat les administracions locals com a governs coresponsables.*
- 2- *Evidenciar que el projecte de Llei no es correspon amb un nou model de finançament local, tal com havíem reclamat reiteradament, sinó només amb una reforma*

parcial que frustra les expectatives d'una millora dels recursos econòmics amb què compten els municipis i, en conseqüència, que es reforcin i reconeguin les competències dels ens locals.

- 3- *Denunciar la inseguretat jurídica i, per tant, la irresponsabilitat que suposa iniciar la tramitació d'aquest projecte de Llei en el moment que els ajuntaments, en el compliment dels seus deures, estan aprovant ordenances i pressupostos.*
- 4- *La reforma presentada pel govern central amenaça l'equilibri financer de les hisendes locals, rebaixa una part important del capítol d'ingressos dels pressupostos locals i vulnera el principi constitucional de suficiència financera. S'obliga, per tant, o bé a una rebaixa de la prestació dels serveis públics o a un increment de la pressió fiscal als ciutadans. Exigim, doncs, el respecte a l'autonomia local i a la capacitat financera, garantint la prestació dels serveis públics sense un increment de costos per als ciutadans.*
- 5- *Exigir la modificació del projecte de Llei incloent la quantificació que resulti de garantir per al 2003, i per a tots i cadascun dels municipis, uns ingressos equivalents als obtinguts en l'actual exercici, actualitzats d'acord amb l'evolució de l'IPC. Igualment, s'haurà d'establir la garantia que aquesta compensació s'integrarà de forma definitiva i estable en el Fons de participació en els ingressos de l'Estat. En cas contrari, exigir l'ajornament de l'aplicació de la reforma fins a l'1 de gener del 2004 i l'inici immediat d'una negociació efectiva i real a nivell polític entre els representants del govern central i de les entitats locals.*
- 6- *Defensar un model que prevegi que, per la via de la cessió de recaptació d'impostos estatals i de la participació en ingressos de l'Estat, s'incrementi el pes financer dels governs locals.*
- 7- *Exigir que l'Estat financi, suficientment i de forma immediata, les competències que els ens locals presten en resposta a la demanda social de les ciutadanes i ciutadans en suplència de les altres administracions".*

Fruit del debat hi va haver una resolució no escrita en la qual s'instà les direccions de les dues entitats a estudiar i preparar altres accions, totes elles apuntades pels alcaldes assistents, com ara una assemblea extraordinària conjunta de l'FMC i l'ACM, requerir un pronunciament clar i nítid de la FEMP, la possibilitat d'un recurs d'inconstitucionalitat si el Projecte actual es transforma en llei, demanar el suport explícit del president de la Generalitat, etc.

Durant l'obertura de l'acte, la consellera de Governació, Núria de Gispert, va manifestar el suport del govern de la Generalitat a la iniciativa municipalista i a la posició que es pogués adoptar "en defensa de la suficiència financera" dels ens locals.

* Article publicat al número 440 de la revista "Catalunya Municipal", d'1 de novembre de 2002.

10è aniversari de l'EAIA-Equip Selva

Us volem fer participants de l'aniversari de la creació de l'EAIA de la Selva. Fa 10 anys que l'Equip d'Atenció a la Infància i l'Adolescència en alt risc social Supracomarcal de la Selva i el Gironès va iniciar el seu treball en l'àmbit de l'atenció a les famílies i els menors amb problemes.

No és el mateix equip que va començar (el novembre de 1992); i no tan sols pels canvis dels professionals que el formem, del territori que abastem, de les persones que ens han dirigit i amb les quals hem treballat... sinó perquè en el nostre treball hem crescut i ens hem instruït en un intercanvi continu d'experiències constants amb els altres.

En el treball diari hem après de les vivències quotidianes de centenars de famílies que per una raó o una altra, en unes circumstàncies o unes altres, han arribat al nostre servei. Hem après molt perquè la vida de cada una d'aquestes famílies és diferent i enriquidora en si mateixa, no n'hi ha cap d'igual. Hem après que sovint són insubstituïbles, com molt bé sempre ens ho han ensenyat els fills d'aquestes famílies, perquè si han hagut de restar separats d'elles, igualment les han tingudes presents i hem hagut de treballar amb ells per ajudar-los a entendre el que els passa. Hem après de les famílies la força i la capacitat que tenen, tant si això serveix per créixer estimant els seus membres, com si actua destructivament. Hem après a treballar amb el dolor i el patiment que manifesten pares i fills en una situació de dificultat, amb les seves angoixes i amb les seves pors perquè, en contra del que es podria pensar, amb el temps i els anys de treball, la ratlla objectiva entre el que és correcte i el que no ho és es difumina. Cada vegada sorgeixen dubtes que cal pensar i aclarir quan s'ha de prendre una decisió o donar un missatge i, per això, per sobre de tot, hem après a escoltar i a sentir, posant un interès especial en allò que ens diuen els nens i les nenes, els nois i les noies que atenem.

La nostra feina no ha estat ni és fàcil. En aquests 10 anys moltes vegades ens hem plantejat fins a quin punt és efectiva. També a nosaltres com a professionals ens aborden els dubtes. No podem fer un resum de guanys reals obtinguts en aquest temps, no podem gairebé ni quantificar en quins casos la nostra feina ha estat reparadora. En molts casos tampoc no podem assegurar haver assolit el nostre màxim objectiu: que els nois i les noies que hem atès siguin persones autònomes i capaces i que el dia de demà siguin pares emparadors, cuidadors i protectors de llurs fills. Però tot i així, malgrat les dificultats per comptabilitzar els resultats, per establir estadístiques fiables quant a la nostra efectivitat o per obtenir el reconeixement de la tasca feta, mantenim l'interès i el desig de tirar endavant la nostra feina si més no amb efectivitat. Després d'aquests anys pensem que encara continuem treballant amb les persones perquè volem fer-ho i no per altra cosa; perquè com a professionals, tot i no rebre els agraïments explícits de ningú, ens sentim satisfetes amb els petits canvis o guanys que observem en les situacions dels menors i les seves famílies.

I en aquest temps hem comptat amb companys i companyes professionals, amb els quals hem coincidit en el treball a fer envers la protecció de la infància, i amb alguns d'ells des de fa també força anys. Amb tots ells hem compartit dificultats i satisfaccions, molt sovint sense tenir gaire temps per reflexio-

nar-hi pel volum de feina amb què tots ens hem d'acostumar a treballar: el temps i els espais de reflexió són tan escassos com necessaris en el nostre àmbit de treball. Amb tots ells també volem avui celebrar aquest esdeveniment, perquè l'EAIA de la Selva no hauria estat el que és avui sense tots aquells amb qui hem col·laborat.

Parlar de complir 10 anys de treball en qualsevol equip o tasca professional és, potser, poca cosa, però és alhora tot un món d'idees i experiències individuals i col·lectives. Restava encara molt per fer en el nostre àmbit per a la millora de l'atenció a les famílies i la protecció dels nostres menors. Només esperem poder seguir desenvolupant aquesta tasca i seguir aprofundint en la millora del nostre treball.

A tots i totes, moltes gràcies.

EAIA Supracomarcal de la Selva i el Gironès-Equip Selva*

**Actualment, l'Equip Selva de l'EAIA, dependent de l'Àrea de Benestar del Consell Comarcal de la Selva, està format per: Ester Mas i Marquès, psicòloga; Susagna Riera i Anglada, pedagoga; Marta Manuel i López, diplomada en Treball social; i Glòria Fàbrega i Cornellà, pedagoga.*

El municipalisme arrenca millores per al model de finançament local *

L'IAE es compensarà de forma íntegra i consolidada i més municipis gaudiran dels rendiments d'impostos estatals

La pressió dels governs locals, especialment notòria i significativa a Catalunya, ha forçat una negociació llampac entre la FEMP i el govern central, a conseqüència de la qual s'introduiran millores en el projecte de Llei de reforma de la Llei d'hisendes locals. A falta d'una avaluació més aprofundida, les millores són patents. Ara caldrà esbrinar si són suficients i si tots els governs locals en surten beneficiats.

De moment, el govern, que ha decidit suprimir l'IAE per al 92 per cent dels contribuents, accepta la lògica més elemental: fer-se càrrec indefinidament de la pèrdua d'ingressos tributaris que això suposa i compensar els municipis, un a un i euro per euro.

Es consolidarà una partida compensatòria que s'actualitzarà cada any d'acord amb l'increment que registren els tributs estatals. També s'amplia el ventall de municipis que gaudiran d'una cessió directa de la recaptació d'impostos de l'Estat. En línies generals, sembla que no s'ha guanyat gaire, però s'ha evitat perdre molt.

**Article publicat al número 441 de la revista "Catalunya Municipal", de 22 de novembre de 2002.*

Aprendre des del llit

*Les unitats d'escolarització hospitalària**

De vegades els nens veuen interrompuda la seva activitat quotidiana per una malaltia que obliga a ingressar-los en un hospital per un temps més o menys llarg.

Aquest fet comporta una sèrie de canvis sovint massa sobtats, i s'està treballant en la tasca d'ajudar aquests infants i també els joves perquè s'adaptin a la nova situació mitjançant l'entreteniment, el joc i la formació.

Amb la signatura d'un conveni entre el Departament d'Ensenyament i el CatSalut per posar en marxa les unitats d'escolarització hospitalària, també es pretén minimitzar els efectes que pot ocasionar la interrupció de l'aprenentatge arran d'una hospitalització llarga.

L'atenció educativa, feta per professionals de l'ensenyament, es duu a terme en un clima afectiu, de confiança i de seguretat, i això, juntament amb un seguiment escolar a través del contacte amb el tutor del centre on l'infant estudia facilita que finalment el curs acadèmic resulti reeixit.

L'objectiu principal d'aquest procés pedagògic és que els alumnes prenguin consciència de la seva situació i fer-los comprendre que és temporal, que el fet de ser en un hospital no s'ha de convertir en un càstig, i també evitar que caiguin en el desànim. Tots els nens i joves en edat de seguir estudis obligatoris han de poder gaudir d'aquests programes en què l'educació, l'aprenentatge i la formació es combinen amb l'esplai, i es comparteixen espais i esbarjos amb altres nois i noies que es troben en una situació similar.

L'Organització Mundial de la Salut encoratja les organitzacions a tenir un paper decisiu a l'hora d'augmentar la cohesió social i millorar l'accés als recursos existents a la comunitat. Amb aquestes polítiques socials, sanitàries i educatives podem aconseguir que les persones del nostre país gaudeixin de més oportunitats de viure en un entorn físic i social més sa.

** Articles publicats al número 16 de la revista "Salut Catalunya", del Departament de Sanitat i Seguretat Social de la Generalitat de Catalunya.*

L'escola a l'hospital*

El dret a l'educació és un fet inqüestionable sigui quina sigui la condició personal, social o escolar dels nens i joves de casa nostra. És per això que des de fa uns anys els hospitals catalans tenen cura d'afavorir aquest procés educatiu en els pacients en edat escolar que hi estan ingressats.

Està comprovat que els nens que reben classe mentre són a l'hospital obliden, encara que sigui només per una estona, la malaltia que els afecta, eviten la sensació d'angoixa i tenen una percepció de normalitat. Només a l'escola maternoinfantil de la Vall d'Hebron, a Barcelona, l'any passat es va fer classe a 2.222 alumnes, 589 més que l'any anterior.

L'Hospital Universitari Arnau de Vilanova de Lleida, l'Hospital Universitari Germans Trias de Badalona o la Unitat Escolar Hospitalària Doctor Trueta de Girona són bons exemples de funcionament d'aquest concert mèdic i educatiu.

Professors i educadors en aules especials, ludoteques o fent feina en les mateixes habitacions dels nens poden ajudar que tots els malalts segueixin el programa acadèmic que els pertoca segons l'edat. Els més grans de setze anys també reben orientacions educatives.

** Articles publicats al número 16 de la revista "Salut Catalunya", del Departament de Sanitat i Seguretat Social de la Generalitat de Catalunya.*

Quins factors es consideren influents amb major freqüència en l'agressivitat dels adolescents?*

Família

- La desestructuració familiar tant a nivell afectiu com material.
- Crisis de funcions parentals.
- Falta de límits per excés o per defecte.

Societat

- Estigmatització de l'adolescent.
- Manca de referents i absència de patrons: excés de tolerància o d'intransigència.
- Competitivitat excessiva: increment d'expectatives i conflicte de valors.

Escola

- Formació i perfil dels professionals
- Problemes de relació escola i família.
- Manca de recursos i exigències per sobre o per sota.

Individu

- Factors biològics: de personalitat.
- Història vital de la persona: estat de carència (vincles) i d'evolució.
- Malestar intern.

Amics

- Recerca de la identitat.
- Recerca del reconeixement: valoració com a mecanisme.
- Aïllament.

** Article publicat al número 26, de maig de 2002, de "L'actual", butlletí informatiu de l'Institut d'Assistència Sanitària.*

Programa "Beveu menys"*

Ningú no dubta a qualificar el consum excessiu d'alcohol com a un problema de salut pública. El seu impacte es tradueix en vint mil morts a l'Estat espanyol. En termes econòmics supera els 3.826.000 euros (més de 636 milions de pessetes), i a més provoca una important reducció de la productivitat.

Fruit d'aquesta preocupació neix el Programa "Beveu menys", que es desenvolupa gràcies a la col·laboració entre el Departament de Sanitat i Seguretat Social i l'Organització Mundial de la Salut (OMS). Els metges d'atenció primària i els especialistes de la xarxa de drogodependències que participen en diferents sessions de treball del programa també hi fan aportacions fonamentals.

Amb el "Beveu menys" es tracta de detectar el bevedor potencial, una persona que a la llarga, si no hi posa remei a temps, tindrà problemes amb la beguda. La manera de desenvolupar una bona tasca preventiva, i que arribi a un ventall molt ampli de persones, és introduir el programa en les consultes del metge de capçalera.

Els pacients hauran de contestar tres preguntes senzilles que els farà el seu metge i a través de les quals el facultatiu podrà saber si aquella persona té o no un comportament de risc pel que fa al consum d'alcohol.

Si el resultat de l'interrogatori és positiu, i el metge sospita d'aquella persona, li farà fer una analítica general i de funcionament hepàtic. A partir dels resultats obtinguts podrà determinar les pautes i el tractament preventiu que caldrà seguir.

Segons les recomanacions de l'OMS, els homes no haurien de prendre més de quatre begudes estàndard al dia, mentre que les dones haurien de beure'n com a molt dues. Es considera beguda estàndard un líquid que porti uns deu graus d'alcohol. Per fer-nos-en una idea, prendre un got de vi suposa injectar deu graus d'alcohol pur a la sang, el mateix que amb una canya de cervesa, una copa de cava o un xarrup (chupito), mentre que una copa de conyac, un whisky o un combinat representen vint grams d'alcohol.

Està estudiant que un dels factors clau perquè les persones canviïn d'hàbits és que tinguin una "relació d'ajuda", algú que vegin que s'ocupa d'ells, els compregui i es compromet a ajudar-los. Amb l'aplicació d'aquest programa, la relació d'ajuda pot venir d'un terapeuta, o si més no pot servir per alertar no només el pacient, sinó també els seus familiars o aquells que té més a prop.

Recordem que una beguda estàndard correspon a: una mitjana de cervesa, una copa de vi, una copeta de licor, un xarrup (chupito) o un cigaló (carajillo), dues mitjanes de cervesa sense alcohol, mig whisky o mig combinat, una copa de cava.

* Article publicat al número 15 de la revista "Salut Catalunya", del Departament de Sanitat i Seguretat Social de la Generalitat de Catalunya.

Èxtasi, no em prenguis*

L'èxtasi, com la major part de les drogues de disseny, és una substància estimulante, derivada de les amfetamines, amb certs efectes semblants als al·lucinògens. El seu consum pot provocar riscos importants per a la salut. Moltes de les pastilles que actualment es venen com a èxtasi no ho són, poden contenir substàncies adulterades o barreges de mala qualitat que poden provocar efectes mortals i irreversibles.

Cada organisme pot reaccionar de manera diferent davant del consum d'aquestes substàncies. De vegades, els efectes tòxics no tenen res a veure amb la quantitat de pastilles que es prenen, ja que el contingut d'una pastilla pot ser diferent al d'una altra.

Els efectes de l'èxtasi apareixen aproximadament 30 minuts després d'haver-ne pres, però el seu punt més àlgid es produeix una o dues hores després i es manté fins a quatre o sis hores més tard. A més, moltes pastilles que es venen com a èxtasi poden contenir qualsevol altra cosa. Queda provat que l'èxtasi no convé per al cos, ja que no hi ha consum de drogues sense risc, per tant, el primer consell és: no en prenguis.

Si tot això i així se'n consumeix és convenient anar bevent aigua cada hora i no barrejar-hi mai alcohol, ja que podria causar una deshidratació greu.

Descansar de tant en tant i refrescar-se són més coses que es poden fer per apaivagar els possibles efectes nocius de les pastilles.

Ningú no hauria de prendre drogues, però les persones diabètiques, amb la pressió alta, malalties del cor, asma, epilèpsia, malalties mentals... no han de prendre mai èxtasi.

Efectes després del consum

Els principals efectes que es noten després de consumir èxtasi són palpitations, tremolor, mareig, suor, nàusees i sensació de dificultat per obrir la boca.

Si bé no és tan freqüent, també es pot tenir la sensació de nerviosisme, ofec, esgarrifances, sufocacions i una mena de por a perdre el control, a estar morint; tot plegat deriva en allò que els metges entenen com a una crisi d'angoixa.

QUÈ FER DESPRÉS DE CONSUMIR ÈXTASI

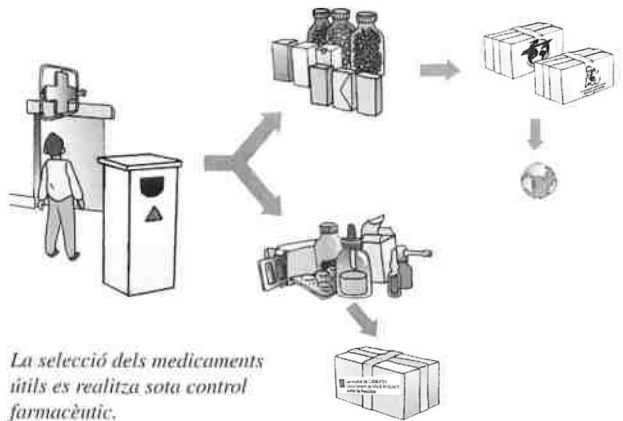
- Vés a un lloc tranquil i fresc i aïreja't.
- Intenta tranquil·litzar-te.
- Pensa que el que passa pot ser causat per la droga que has pres.
- Respira lentament i profundament.
- Si l'estat d'angoixa no passa ràpidament, cal anar a urgències.
- Cal dir al metge què has pres, en quina quantitat i quant temps ha passat després de la ingestió, així els professionals de la medicina podran actuar més de pressa i millor.

* Article publicat a la revista "Salut Catalunya", del Departament de Sanitat i Seguretat Social de la Generalitat de Catalunya.

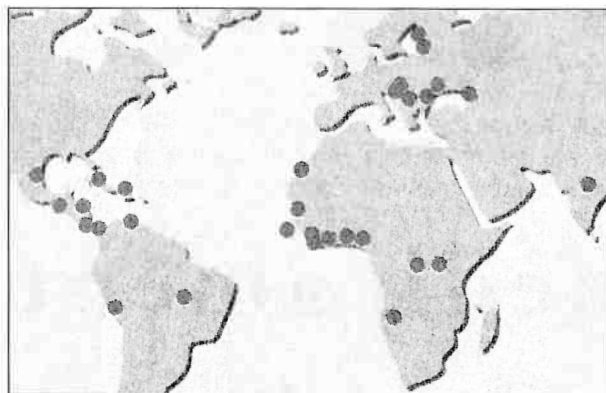
Els medicaments sobrers, un residu especial

A Catalunya, l'any 1999 es van recollir més de 288.000 quilos de medicaments sobrers. D'aquests, més de 78.000 van ser enviats a països de zones deprimides, que els van poder aprofitar.

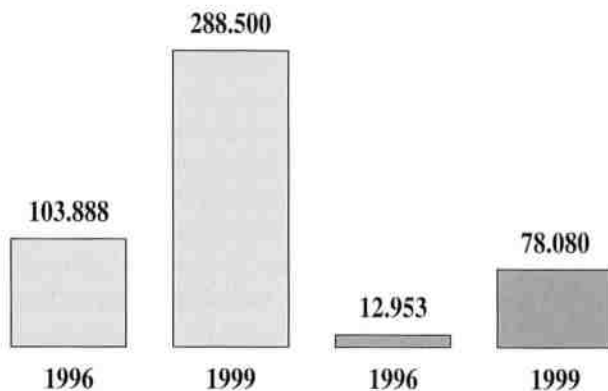
- 1- **Farmacèutics Mundi** és una ONG que agrupa els farmacèutics interessats a resoldre les deficiències sanitàries de països del tercer món i zones en conflicte bèl·lic. També realitza una tasca d'educació sanitària i mediambiental.
- 2- **Associació Humanitària Dr. Josep Trueta** és una entitat sense ànim de lucre que té per objectiu pal·liar les deficiències del tercer món mitjançant la tramesa de medicaments.

La selecció dels medicaments útils es realitza sota control farmacèutic.

Països on ja han arribat medicaments procedents de Catalunya.

Quilos de medicaments recollits selectivament.

Quilos de medicaments enviats a països de zones deprimides.

Procés de gestió dels medicaments sobrers

Els medicaments es recullen a les farmàcies i als Centres d'Assistència Primària, hospitals i dispensaris.

L'èxit d'aquesta recollida selectiva depèn de cadascun de nosaltres.

Un distintiu identifica els centres que disposen de contenidor per realitzar la recollida de medicaments sobrers.

APROFITAMENT

Farmacèutics Mundi i l'Associació Humanitària Dr. Josep Trueta classifiquen els medicaments encara útils per enviar-los allà on cal.

TRACTAMENT ADEQUAT

- Medicaments caducats o que ho seran abans de l'any.
- Medicaments que no poden ser correctament manipulats (ampolles de xarop mig plenes...) ni conservats fora de la nevera.
- Dels medicaments no aptes se'n fa càrrec la Junta de Residus de la Generalitat de Catalunya perquè puguin rebre el tractament adequat i no contaminin el medi ambient.

RECORDEU:

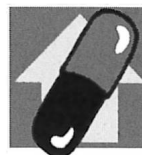
No els guardeu. Doneu-los

Els medicaments sobrers o caducats mai no han de ser llençats al recipient de les escombraries amb la resta de deixalles.

Classificació dels medicaments sobrers

1- Els medicaments caducats són residus especials que han de ser recollits selectivament per tractar-los de manera convenient.

2- Els medicaments sobrers no caducats poden ser aprofitats en zones del planeta deprimides o en conflicte.

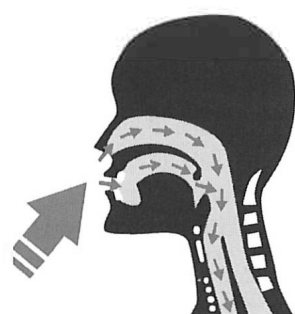
Reanimació cardiopulmonar bàsica del pacient laringectomitzat

La finalitat d'aquestes anotacions és especificar com es realitza la reanimació cardiopulmonar bàsica a un pacient laringectomitzat, és a dir, a qui han extirpat la laringe i respira a través d'un estoma o orifici de traqueostomia. Es dona per sabut com es realitza la reanimació cardiopulmonar en un pacient amb les vies aèries normals.

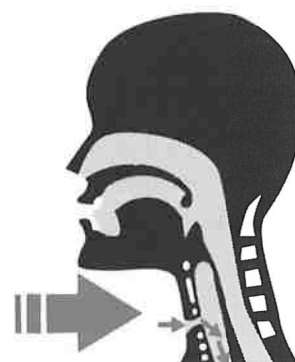
La reanimació cardiopulmonar bàsica és un conjunt de tècniques que s'apliquen a un pacient en situació d'aturada cardiorespiratòria. El reanimador, després d'haver avaluat inicialment el pacient i constatar l'aturada, sol·licitarà ajuda immediata i ràpidament iniciarà les tres maniobres fonamentals de reanimació, que són:

- 1- Permeabilització de la via aèria
- 2- Ventilació pulmonar
- 3- Massatge cardíac

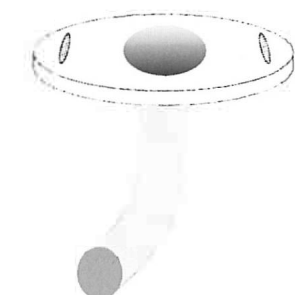
La via aèria dels pacients que han estat laringectomitzats ha sofert uns canvis, motivats per la intervenció, que fa que en cas de requerir reanimació cardiopulmonar, les dues primeres maniobres, la permeabilització de la via aèria i la ventilació pulmonar, s'hagin de realitzar de forma diferent. La tercera, el massatge cardíac, es realitza igual que a qualsevol altre pacient.

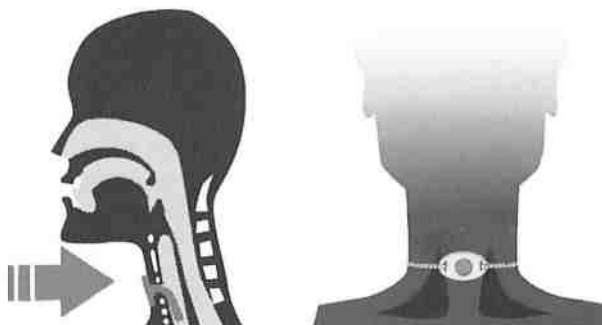
En les figures 1 i 2 es poden apreciar les diferències entre les vies normals i les d'un pacient que ha estat laringectomitzat.

Permeabilització de la via aèria

En un pacient laringectomitzat n'hi ha prou amb netejar de mucositat l'estoma perquè així la via aèria quedi expedita. Alguns pacients porten una cànula de traqueostomia (veure figura 3) col·locada en la tràquea que

en alguna ocasió podria obstruir-se per l'acumulació de secrecions. Si no és possible resoldre l'obstrucció o netejar l'acumulació de secrecions, i no hi ha una cànula de recanvi, s'hauria de retirar la cànula mitjançant un moviment giratori de la mà, després de deslligar-la del coll.

Ventilació pulmonar

La ventilació pulmonar per a la reanimació d'un pacient laringectomitzat es fa amb la respiració boca-estoma (vegeu figura 4), i per fer això només cal posar la boca del reanimador a l'estoma assegurant el segellament amb els llavis i a continuació insuflar l'aire en els pulmons. Si s'escapa aire pel nas i boca del pacient en insuflar a través de l'estoma s'hauria de segellar el nas i la boca amb la mà. La insuflació ha de durar d'un i mig a dos segons, el tòrax del pacient ascendirà i a continuació es retira la boca per facilitar l'expiració que normalment es produeix entre 2 i 4 segons després. A continuació es repeteix el cicle de manera que es realitzen de 12 a 14 respiracions per minut.

En definitiva, la seqüència dels actes que hem de realitzar en la reanimació cardiopulmonar d'un laringectomitzat és la següent:

- 1- Valoració inicial de l'aturada
- 2- Demanar ajut
- 3- Permeabilitzar la via aèria (netejar l'estoma)
- 4- Ventilació boca-estoma
- 5- Massatge cardíac

Aigua potable, de la natura a l'aixeta*

En diem "Planeta Blau", però no ens hem de deixar enganyar respecte a l'abundància d'aigua a la Terra. Encara que més del 80% de la superfície total del planeta està ocupada per l'aigua, només un 0,014% del total és apta per al consum humà. Per aquest motiu resulta essencial optimitzar l'ús d'aquest recurs per garantir-ne l'abastament.

Darrere l'aixeta de casa s'entén un llarg laberint de canonades, dipòsits, estacions de bombejament, tractament i depuració de l'aigua que fan possible aquest abastament i que garanteixen que el seu consum es faci en les millors condicions de qualitat.

Les normes que regulen el tractament, subministrament i distribució de l'aigua potable estan recollides a la Directiva Comunitària 98/83/CE que, entre d'altres, diu que la dotació d'aigua a la població en condicions de normalitat no ha de ser inferior a 100 litres per habitant al dia i aquesta ha de complir els criteris de potabilitat que garanteixen la salut del consumidor.

Per cobrir aquest, l'Agència catalana de l'Aigua manté el conjunt d'instal·lacions que completen la xarxa d'abastament i s'encarrega d'assegurar que tots els municipis disposin d'aigua i la puguin conduir des dels dipòsits fins a l'aixeta, després de tractar-la per garantir la seva idoneïtat per al consum. Amb aquest propòsit, les estacions potabilitzadores sotmeten l'aigua a diferents fases com ara la filtració i desinfecció, que actualment es porta a terme mitjançant tècniques com les d'ozonització, carbó activat o clor, i que garanteixen la qualitat final de l'aigua.

Cal recordar que si bé l'aigua ocupa el 80% de la superfície del planeta, d'aquesta proporció només un 3% és aigua dolça. Els rius ens aporten el 78% de l'aigua tot i que només representen el 0,0003% de la que hi ha al planeta.

Per a més informació, adreceu-vos a:

Agència Catalana de l'Aigua
c/ Provença, 204-208 – 08036 Barcelona
Telf: 93 567 28 00 – Fax: 93 567 27 80
Aca@correu.gencat.es – <http://www.gencat.es/aca>

* Article publicat a la revista "Catalunya Natura Viva".

Presentació del llibre ¿Dónde está el tomate?*

La sala d'actes de l'Hospital Santa Caterina de Girona va acollir el passat 3 de maig la presentació del llibre ¿Dónde está el tomate?, una obra de la doctora Joana Zambrana. La presentació, organitzada conjuntament per l'Institut d'Assistència Sanitària (IAS) i l'Asociació de Educació para la Salud (ADEPS), va comptar amb la valoració professional de Cristina Lombardia i Esther Boix, psiquiatra i infermera de la Unitat de Referència de Psiquiatria Infantil i Juvenil, respectivament.

El llibre parla sobre alimentació, nutrició i consum. Joana Zambrana hi explica d'una manera clara els principis bàsics per a una alimentació sana i equilibrada i destaca la necessitat d'educar la nostra alimentació per garantir la nostra salut. Cristina Lombardia i Esther Boix van destacar del llibre el seu caràcter divulgatiu i de suport a les famílies, escola i altres àmbits on s'ha d'assumir la responsabilitat de portar a terme una bona alimentació.

Segons va explicar la doctora Cristina Lombardia, part de l'increment dels trastorns de conducta alimentària, anorèxia i bulímia, són atribuïbles als factors socioculturals, determinants del model estètic corporal, que juguen un paper essencial en l'origen d'aquests trastorns. La psiquiatra va fer referència a un estudi realitzat recentment entre una població adolescent de 12 a 24 anys que deixa palesa la pràctica comuna de dietes restrictives entre aquesta població. "Una dieta restrictiva -va dir- no només precipita l'aparició de trastorns, sinó que també és un factor de manteniment per als canvis físics i psicològics que produeix". Així, la doctora va destacar que per al tractament d'aquestes patologies no només és important la comprensió de la fenomenologia, sinó també la posada en marxa de mecanismes que permetin una bona educació alimentària.

Com es treballen els hàbits?

Esther Boix va explicar com es treballa amb els usuaris de la URPI. Els pacients reben un tractament global i intervencions terapèutiques centrades en l'alimentació i els seus hàbits, i d'altres que fan referència més als aspectes psicopatològics subjacents a la malaltia a nivell cognitiu, emocional i del comportament. Segons Boix, les adolescents que s'atenen disposen de molta informació sobre dietes, però moltes vegades són equivocades. "Per abordar aquest problema -explica- es fan sessions educatives amb una estreta relació amb la dietista".

* Article publicat al número 26, del maig de 2002, de "L'actual", full informatiu de l'Institut d'Assistència Sanitària.

El consum pas a pas

A Catalunya, La Generalitat posa al servei dels ciutadans tot un equip d'especialistes en consum:

INSTITUT CATALÀ DEL CONSUM.

Té les funcions d'investigar els hàbits de consum, orientar, formar i informar sobre els drets i deures que els ciutadans tenen com a consumidors de béns i usuaris de serveis.

DIRECCIÓ GENERAL DE CONSUM I SEGURETAT INDUSTRIAL.

Vigila que els productes i serveis que arriben a Catalunya compleixin les normes de seguretat i respectin els drets dels consumidors.

JUNTA ARBITRAL DE CONSUM DE CATALUNYA.

Treballa per resoldre els conflictes que puguin sorgir entre un ciutadà i un establiment o un prestador de serveis, de forma ràpida i gratuïta.

Per la seva part, l'Institut Català del Consum posa a disposició dels ciutadans les següents eines:

- El telèfon d'atenció ciutadana **012** (cost de la trucada: 0,55 euros/3 minuts).
- El portal de Consum **www.icconsum.org**
- El correu electrònic **icc@icconsum.org**

Els consumidors han de tenir en compte les següents recomanacions abans, durant i després de la compra d'un producte o la contractació d'un servei:

Abans de comprar o contractar

L'Institut Català de Consum ens forma i ens informa sobre què hem de saber abans d'adquirir un producte o contractar un servei. La formació i la informació són clau per garantir els nostres drets.

QUÈ HEM DE SABER QUAN ANEM A LA BOTIGA?

- Hem de llegir l'etiqueta, que ha d'identificar clarament el producte i l'empresa que se'n fa responsable, això és imprescindible per poder reclamar.
- En el cas de les joguines és obligatori que duguin el marcatge CE, que ens garanteix que compleixen els requisits comunitaris de seguretat.
- En els productes alimentaris ens hem de fixar en les dates de caducitat.

QUÈ HEM DE SABER ABANS DE CONTRACTAR UN SERVEI?

- Cal demanar un pressupost, que ha d'indicar les dates d'inici i d'acabament de l'obra o reparació, les dades del prestador del servei i les nostres dades.
- El pressupost ha de detallar els materials que s'utilitzaran, el temps de la mà d'obra i el preu total amb impostos inclosos.

QUÈ HEM DE SABER QUAN SIGNEM UN CONTRACTE?

- Cal llegir el contracte abans de signar-lo i si no l'entendem fer-lo llegir a algú de confiança que ens pugui aclarir els dubtes.

Una actitud reflexiva abans de fer un acte de consum ens pot estalviar molts problemes.

Durant la compra o contractació

La Generalitat de Catalunya, a través de les autoritats de consum, rastreja les botigues, els centres comercials i els establiments, agafa mostres dels productes i retira del mercat els que no són segurs. També comprova la publicitat, la documentació proporcionada al consumidor i els contractes, a fi de garantir els drets dels consumidors.

L'Administració treballa per la nostra seguretat, però els ciutadans podem obtenir més avantatges adquirint productes o contractant serveis de professionals i establiments de confiança que ens donin les garanties adequades.

La compra de productes de venda ambulant sense autorització pot representar un risc per a la nostra seguretat.

Siguem responsables en els nostres actes de consum.

Després de comprar o contractar

En cas que no quedem satisfets amb un producte o servei, podem reclamar a l'establiment. Si no se soluciona el problema podem acudir a la Junta Arbitral de Consum de Catalunya. Es tracta d'un servei ràpid i gratuït a l'abast de tots els ciutadans de Catalunya. Funciona de forma similar a un tribunal, hi ha un representant del ciutadà, un representant de l'establiment o l'empresa i el president de la Junta Arbitral, que escolten totes dues parts i donen el seu veredictes o laude, que és d'obligat compliment.

La mediació és el camí més ràpid per resoldre els problemes entre consumidors i establiments o prestadors de serveis.

Assessorament i informació sobre sectes (AIS)

Qui som?

- Una associació especialitzada en la problemàtica generada per les sectes coercitives o grups totalitaris.
- Una entitat privada, independent, qualificada d'utilitat pública pel Ministeri d'Interior, sense ànim de lucre i d'àmbit estatal.
- Formem part de la Federació europea de centres per a la recerca i informació sobre sectarisme (FECRIS).

Què volem?

- Defensar i fer respectar els drets humans i els drets dels infants davant els abusos de les tècniques de manipulació utilitzades per les sectes coercitives.
- Reduir l'impacte de les sectes coercitives que transgredeixen els drets i llibertats fonamentals de les persones.
- Incentivar una actitud reflexiva i crítica davant dels paranys de les sectes coercitives, que ofereixen mitjançant l'engany alternatives suggeridores, fàcils i miraculoses.
- Informar i prevenir sobre els riscos de les tècniques de manipulació psicològica utilitzades per les sectes coercitives.
- Ajudar els afectats, els seus familiars i els exadeptes.

Què fem?

- Orientar i assessorar les persones afectades per les sectes coercitives, oferint assistència terapèutica a familiars, adeptes i exadeptes.
- Posar en coneixement a les institucions públiques i als mitjans de comunicació de les característiques i actuacions d'aquests grups.
- Realitzar sessions, col·loquis i taules rodones a centres docents, culturals, associacions de pares i d'altres col·lectius.
- Editar un butlletí trimestral de l'entitat, amb informació relativa al fenomen sectari.

El que tu pots fer

- Si ens vols conèixer, adreça't a l'Associació (Via Laietana, 45 esc. A, 1r-1a - 08003 Barcelona. Telf.: 93 301 30 24 - Fax: 93 301 87 44 - <http://www.ais-sectas.org> - e-mail: info@ais-sectas.org).
- Si ens vols ajudar en la nostra tasca, pots fer-te voluntari, soci o col·laborador.
- Si ets estudiant superior, pots aprofundir en règim de pràctiques.
- Si has estat un afectat, fes-ho saber per prevenir a altres persones.

Diagnòstic solar domèstic gratuït a través d'una pàgina web*

L'Institut Català d'Energia (ICAEN) ofereix un nou servei gratuït a través de la seva pàgina web, www.icaen.es: **el diagnòstic solar domèstic**.

El Pla de l'energia a Catalunya en l'horitzó del 2010, elaborat conjuntament per la Direcció General d'Energia i Mines del Departament d'Indústria, Comerç i Turisme de la Generalitat i l'Institut Català d'Energia, preveu que la superfície de captadors solars es multipliqui per deu i arribi a 500.000 m², i que la potència fotovoltaica instal·lada sigui de 23,3 MWp.

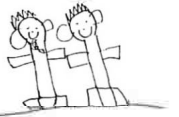
Per tal de contribuir a l'assoliment d'aquest objectiu, l'Institut Català d'Energia ha posat en marxa el diagnòstic solar domèstic, un servei gratuït accessible a la web de l'ICAEN.

Amb aquest servei qualsevol particular podrà disposar d'un estudi personalitzat d'energia solar tèrmica, per escalfar aigua calenta sanitària, o d'energia solar fotovoltaica, per a la producció d'electricitat en el seu habitatge.

Com funciona aquest servei? Doncs és molt senzill, només cal seguir els següents passos:

- **Pas 1-** Des de la pàgina web de l'Institut Català d'Energia podrà accedir, fent un clic sobre el desplegable del sector domèstic o del d'energies renovables, al servei gratuït de diagnòstic solar domèstic.
- **Pas 2-** Accedint a la pantalla del diagnòstic solar domèstic per a aigua calenta sanitària o del diagnòstic solar domèstic fotovoltaic, premi el botó "Omplir formulari".
- **Pas 3-** Empleni les caselles amb les dades que el formulari de sol·licitud li demanarà.
- **Pas 4-** Premi el botó "Enviar" i les seves dades s'enviaran a l'Institut Català d'Energia.
- **Pas 5-** En pocs dies, l'ICAEN li farà arribar a casa seva, tant per correu com en format electrònic, un document en què trobarà la informació necessària per entendre què és l'energia solar. També li farà arribar un diagnòstic personalitzat del que representaria, tant econòmicament com tècnicament, aprofitar l'energia solar a casa seva i un seguit de consells a l'hora de decidir-se per instal·lar la tecnologia solar.

* Article publicat a la revista "Catalunya Innovació".

Compartim moltes festes*

Els canvis d'estació de la natura són l'origen de la majoria de feses i ritus de qualsevol societat. Les diferents religions han adaptat i transformat aquestes celebracions i, alhora, n'han afegit d'altres. Als nostres dies, moltes celebracions han canviat el seu origen natural o religions per convertir-se en quelcom purament comercial i consumista. Malgrat això, la celebració de festes suposa una ruptura del ritme habitual de la vida. L'alegria, la creativitat i la diversió que ens proporcionen ajuden a trencar la monotonia, a aportar vida, a integrar els membres de la nostra societat i a comprendre'ns millor els uns als altres.

Hi ha festivitats amb orígens comuns que se celebren de diferents maneres a cada país. Cap a finals d'octubre i principis de novembre hi ha diverses festes que commemoren els difunts:

- A Catalunya, el dia de Tots Sants (l'1 de novembre) es festeja amb la castanyada i l'elaboració de pastissos especials a base de sucre, ametlla i pinyons. Els panellets tenen el seu origen en la tradició d'oferir-los com a aliment per als difunts a l'altra vida. Els cementiris també es visiten i s'adornen amb multitud de flors. Les castanyes són representatives d'aquesta festa i se solen menjar rostides. La seva venda ambulant es pot veure a qualsevol ciutat o poble.
- A Mèxic se celebra el dia dels Morts (el 2 de novembre), quan els mexicans passen la nit en vetlla als cementiris per recordar, amb grans festes, els seus familiars i amics difunts. Al voltant de les tombes, adornades amb espelmes i flors, es balla i es menja sense que això suposi cap falta de respecte. Per contra, suposa un afecte envers els éssers estimats que ja no estan entre nosaltres.
- Als països de cultura anglosaxona se celebra Halloween (la nit del 31 d'octubre). D'arrel celta i romana, aquesta festa té lloc habitualment als Estats Units i a la Gran Bretanya, però poc a poc s'ha exportat a altres països dels cinc continents. Actualment, la festa de Halloween se celebra adornant les cases amb carbasses buides tallades amb rostres estranys on s'introdueix una espelma. També es programen pel·lícules de terror i els nens es disfressen per demanar lliminadures als veïns i amics.

La festa d'hivern per excel·lència és el Nadal, si més no a la cultura cristiana.

L'arbre de Nadal, originari de zones germàniques s'ha estès per Europa i Amèrica com un motiu ornamental nadalenc que comparteix protagonisme amb el Naixement o la representació del Portal de Betlem. Les nades van ser una tradició perduda i recuperada diverses vegades al llarg dels segles. I les postals o targetes de Nadal, tan comunes als nostres dies, només s'utilitzen des de finals del segle XIX.

Curiosament, el conegudíssim Santa Claus o Pare Noel té els seus orígens en Sant Nicolau (c.304-345), que en secret va ajudar amb regals una família pobre per Nadal. Aquest exemple es va prendre com a model a seguir i es va convertir en una tradició que ha arribat fins als nostres dies.

* Article publicat a la revista "art i plàstica", editada per l'entitat mercantil Jovi, SA.

Què és el Cap d'Any?*

El Cap d'Any representa el moment en què passem d'un any a l'altre. El valor d'aquesta data sempre ha estat molt gran, i gairebé arreu del món el canvi d'un any a l'altre està acompanyat de grans celebracions, encara que la data no sigui per a tothom la mateixa.

El moment en què arriba un any nou totes les celebracions han representat per a moltes cultures la possibilitat de rebutjar el que l'any sortint els ha reportat de dolent, i una manera de propiciar les coses bones per a l'any següent. En moltes ocasions, per afavorir aquest procés, es recorria a rituals que simbolitzaven la mort de l'any vell i l'acceptació el nou. Un dels símbols que millor ho exemplifiquen és el foc, que ha estat utilitzat tant per representar l'any vell (foc vell) com l'any nou (foc nou) entre pobles tan diferents com el persa, el maia o el celta.

Per als cristians, però, el Cap d'Any no ha tingut mai una significació especial des del punt de vista religiós. De fet, els anys es comptaven de maneres diverses, sovint relacionant-ho amb dates significatives del calendari religiós. Així s'han comptat els anys a partir del 25 de desembre, anomenat any de Nativitat i que es va utilitzar als Països Catalans fins al 1358. També a partir del 25 de març o any de l'Encarnació, i que va ser usat fins al segle XVIII. I de manera menys estesa altres dates importants. Fos quin fos el dia escollit, aquests anys s'indicaven sovint amb la denominació de l'any del Senyor, que es començà a usar en els petits regnes anglesos del segle VII i que s'estengué a Europa.

Però cap denominació ni data religiosa no es refereix al Cap d'Any com a primer de gener, raó per la qual aquests anys s'anomenen anys civils. L'any civil va ser una creació -com moltes d'altres- romana. L'1 de gener era la data en què s'anomenaven els cònsols, i la llei romana establí que aquest canvi representava un nou any. Els anys comptats d'aquesta manera es van denominar anys de l'imperi quan l'emperador es va quedar sol (com a únic cònsol, és clar).

El calendari usat en aquesta època era el julià, atribuït a Juli Cèsar, que es va veure obligat a canviar la duració de l'any per tal d'evitar la retrogradació dels dies en mancar de temps per complir l'anomenat any sideri, regit pels astres. I el que és més important, introduí l'any bixest o de traspàs. Però malgrat tot, resultava imperfecte, i molt més tard, amb el papa Gregori XIII, va realitzar-se un canvi fonamental. El 1582 el Papa va sol·licitar de comprovar fins a quin punt hi havia errades en el calendari vigent. De la investigació consegüent, en la qual el treball astronòmic de Ghiraldi va ser determinant, s'establí que els errors del sistema julià havien afegit deu dies inexistents, que se suprimiren en passar del 5 al 15 d'octubre en un dia. Aquests canvis són els que han donat l'any tal com el coneixem, amb un de traspàs de cada quatre i amb una data escollida, l'1 de gener, i que s'anomena, evidentment, any gregorià.

* Article publicat al periòdic "7 Dies" de la darrera setmana del mes de desembre de l'any 1998.

Benet Valentí

Cronista de Bonmatí i pal de paller de l'Amic

Després d'estudiar a l'escola del poble fins als 16 anys, en Benet Valentí i Guitart, nascut a Bonmatí el 5 d'octubre de 1922, va continuar l'ofici de barber del seu pare, feina que va deixar, perquè no s'hi guanyava prou bé la vida, per entrar a la fàbrica H.B.C. Casacuberta, una filatura on va treballar durant 40 anys, fins que es va jubilar el 1980 com a encarregat de magatzem i quan l'empresa, que havia canviat el nom força temps abans, es deia Tèxtil Armengol. Després d'haver passat tota la seva vida a Bonmatí, en Benet, junt amb la seva esposa, Rosa Pla, viu des del passat dia 13 de setembre en una residència de gent gran de Blanes, on el matrimoni rep totes les atencions que reclama el seu delicat estat de salut. Aquesta manca de salut, però, no ha suposat cap impediment perquè en Benet hagi dedicat el seu temps lliure, sobretot des que es va jubilar, a recollir informació -oral, escrita i gràfica- sobre la història de Bonmatí, una tasca que, junt amb l'experiència personal fruit de la seva implicació en la vida social del poble, li han permès escriure a bastament i amb coneixement de causa del nostre municipi i la seva gent, sobretot a la revista L'AMIC, de la qual n'és fundador i pal de paller.

"Quan vaig néixer, els meus pares, en Josep i la Cèlia ja tenien dues filles, la Carme i l'Antònia i després de mi van tenir una altra noia, la Lola", explica en Benet, que comenta que actualment només ell i la seva germana Carme són vius. "Vaig anar a l'escola de Bonmatí, que aleshores estava en un pis de la plaça Don Manuel, just a sobre de Can Surroca, fins a l'any 1938 i hi vaig tenir quatre mestres, per ordre cronològic, els senyors Busquets, Galí, Joanals i Ballesta", relata en Benet, que diu que a ell li agradava estudiar i que si hagués pogut fer-ho li hagués agradat continuar estudiant comptabilitat.

"Al principi, a l'escola encara es castigaven fent-te agnollar amb els braços en creu i de tant en tant els mestres també donaven alguna plantofada, però a mi només varen castigar-me un cop, i va ser el Sr. Ballesta al veure com quatre alumnes tiràvem rocs en els camps del costat de l'escola", indica en Benet, que explica que el càstig va consistir en escriure la frase "No tiraré rocs als ocells" diversos cops i reconeix que el va fer plorar.

De la seva etapa escolar, que es va allargar més del que era habitual a causa de la guerra, "ja que el Sr. Ballesta va plegar el 1937 i nosaltres, tot i estar preparats per treballar, vàrem continuar anant a l'escola fins al 1938, perquè s'havia d'anar a algun lloc", en Benet recorda especialment el viatge de fi de curs que van fer amb aquest mateix mestre a Perpinyà el 14 de juliol de 1936, dos dies abans de l'alçament de les tropes franquistes, perquè "en un quiosc, vam veure un

En Benet Valentí i Guitart quan tenia 18 o 19 anys, al principi de la dècada dels 40.

diari on deia que havien assassinat Calvo Sotelo a Madrid" i també perquè allà hi vivia l'oncle Miquel, un germà de la seva mare, i la seva esposa, que tenien un forn i van proposar-li que s'hi quedés. "No m'hi vaig quedar perquè no sabia com s'ho hauria agafat el pare, però sempre més he pensat que aquell va ser un moment en què podria haver canviat totalment la meua vida", reflexiona.

En acabar la guerra, "que a Bonmatí va tenir uns efectes devastadors, tal com ho prova el fet que en una població de 500 habitants va haver-hi 21 morts, 11 dels quals al front", en Benet va continuar l'ofici del seu pare a la barberia que aquest tenia al domicili familiar del número 5 del carrer Sant Ramon. "Quan anava a l'escola, a l'hora de l'esbarjo jo ja anava a ajudar al pare, sobretot els dimecres, que era el dia que venia més gent juntament amb el dissabte, ja que la majoria d'homes s'afaitaven dos cops per setmana i ho feien aquests dos dies", refereix en Benet, que ben aviat es va adonar que no podia viure d'aquesta feina i el mateix any 1939 va començar a treballar a la fàbrica Casacuberta. "A Bonmatí, que tenia uns 500 habitants, hi havia tres barberies i en aquella època només es cobrava 40 cèntims per l'afaitat i 50 cèntims per tallar els cabells", assenyala.

A l'esmentada filatura, que posteriorment va passar a denominar-se Tèxtil Armengol, en Benet va entrar-hi com a ajudant de muntador, "atès que la fàbrica havia estat desmantellada per fer-hi material de guerra i aleshores s'estava muntant de nou" i després de treballar-hi 40 anys, s'hi va jubilar el 1980 com a encarregat de magatzem.

A la fàbrica, que en l'època del seu màxim esplendor, tant abans com després de la guerra va arribar a tenir 400 treballadors, en Benet, que explica que al principi cobrava 4'5 pessetes diàries i que durant molts anys el jornal del peó va ser de 54 pessetes setmanals, hi treballava de dilluns a divendres tot el dia i els dissabtes fins a la 1 o les 2 de la tarda. A més, tant la resta de jornada del dissabte, és a dir tota la tarda i fins ben entrada la matinada, i el diumenge al matí, anava a treballar de barber. "Eren dos dies que hi havia molta gent, la majoria de pagès, ja que ningú no s'afaitava a casa, perquè les úniques fulles que hi havia -les Iberia- eren molt dolentes i t'arrencaven la pell", manifesta en Benet, que diu que un client s'afaitava en deu minuts, però gairebé tots s'havien d'esperar un parell d'hores a causa de la gent que s'hi aplegava.

"Entre la postguerra i l'aiguat del 40 a Bonmatí es va passar gana. Et passaves setmanes sense veure pa i quan es veia era de blat de moro o sègol", comenta en Benet, que explica que "quan podíem, el pare anava a comprar mongetes a pagès i perquè no es veiés les amagàvem al mig d'un feix de llenya".

En Benet, que sempre ha estat una persona ben informada, ja que de jovenet, a més de les converses de la barberia, llegia "La Vanguardia" que compraven a casa seva cada dia i escoltava la ràdio, considera que aquest període de veritable misèria va durar tota la dècada dels 50 i que "els anys 60 la cosa va canviar, van arribar les motos, el 600 i la gent ja anava més ratxosa".

Precisament a la dècada dels 50, i més concretament el 17 de maig de 1951 es va casar amb Rosa Pla, una noia de Sant Julià a qui va conèixer perquè treballava a la fàbrica al

En Benet i la seva dona, Rosa Pla, en una fotografia de l'any 1996.

retort (retorçar el fil). Després de festejar-hi 5 o 6 anys, una època en què la parella anava sovint al cinema i a ballar als pobles dels voltants com ara Bescanó, Anglès, la Cellera..., el casament van fer-lo conjuntament amb el de la seva germana Lola a l'església de Bonmatí amb mossèn Miquel Janoher.

Vida social

En Benet sempre ha estat una persona socialment molt activa i, per aquest motiu, ha estat vinculat a diverses entitats de Bonmatí i ha jugat un paper destacat en diverses activitats determinants per al desenvolupament del poble. Així, de jovenet va jugar dues o tres temporades a l'equip del Futbol Club Bonmatí. "Quan jo jugava, la temporada 1941-1942, l'equip va guanyar el campionat provincial d'aficionats", refereix en Benet que era un interior que no destacava precisament per la seva resistència física. Posteriorment va ser directiu del club durant tres anys, període en què va desenvolupar la tasca de secretari de l'entitat. "En acabar la guerra, el Bonmatí va haver de canviar el seu nom oficial, passant a dir-se club de futbol, en comptes de futbol club, el mateix cas que va viure el Barça", comenta.

A la dècada dels 60 va ser el responsable del funcionament de la cooperativa "La Bonmatinenca" durant 5 o 6 anys i també fou membre de la coral i de la comissió organitzadora de la festa major durant molts anys. "Però els millors records són haver estat el creador de les Trobades d'exalumnes, que enguany han arribat a la seva 18a edició, i un dels fundadors de la revista L'AMIC i, per sobre de tot, haver estat membre del Patronat de l'habitatge que va contribuir a millorar notablement la vida de molts bonmatinencs", mani-

festa en Benet, que explica que *"les Trobades vaig organitzar-les amb la intenció de fer venir a Bonmatí la gent que havia hagut de marxar del poble arran de la guerra i que no hi havia tornat mai més"*. Val a dir que l'esforç que va fer en Benet, primer per localitzar els exalumnes i després per convocar-los a la primera Trobada, que va tenir lloc el 5 de maig de 1985, es va veure recompensat, ja que hi van assistir 150 persones, entre exalumnes i acompanyants.

En Benet va ser un dels quatre bonmatinencs que va fundar la revista l'Amic l'any 1937 i va jugar un paper fonamental perquè es tornés a publicar després d'una etapa sense veure la llum. En Benet, que a més de publicar-hi els seus propis escrits es va preocupar durant molts anys de què la revista tingués un ampli ventall de col·laboradors, també va tenir una intervenció destacada en el darrer gran canvi experimentat per l'Amic entre finals del 1998 i principis del 1999, quan va passar de ser la revista dels exalumnes de l'escola pública de la República a convertir-se en l'actual revista del municipi de Sant Julià del Llor i Bonmatí.

En Benet també va ser un dels 5 membres de la Junta del *"Patronato San Benito de Amer - Sección Bonmatí"* que va fer possible la construcció del Grup Bondia, format per 160 habitatges que els treballadors del poble van poder adquirir pagant únicament 150.000 pessetes pels pisos i 230.000 per les cases. *"El Grup Bondia es va construir en quatre fases -la primera de 40 habitatges, la segona de 60, la tercera de 40 i la quarta de 20- entre finals dels 60 i principis dels 70, perquè els pisos on vivien els treballadors, que eren propietat dels amos de les fàbriques, estaven en estat ruïnós"*, relata Benet, que recorda que també es van construir les 4 cases dels mestres de l'escola i que explica que tant les cases com els pisos costaven 30.000 pessetes més del que van pagar els treballadors de Bonmatí que van comprar-les, una quantitat corresponent a la subvenció que va atorgar l'Estat. Per a en Benet la importància que ha tingut la tasca del Patronat en la història del nostre poble només és comparable a la segregació de Bonmatí i Sant Julià del Llor del municipi d'Amer, *"perquè van fer revifar el poble i van suposar un nou avenir per Bonmatí i la seva gent"*. De la segregació, que va tenir lloc el 23 de febrer de 1983, en Benet destaca que *"va ser una bona solució per Bonmatí i no va comportar cap perjudici per Amer, tot i que molts amerencs es pensaven que el seu poble no se'n sortiria si es feia efectiva"*. A més, assenyala que *"els impulsors van ser els tres representants de Bonmatí a l'Ajuntament d'Amer -Josep Vidal, Rogeli Taberner i Xavier Piserra, que van tenir el suport de les entitats i de tot el poble, ja que tots els veïns van firmar a favor de la segregació davant del notari"*.

"Al no poder estudiar per ser comptable, vaig decidir escriure. Com que sempre he participat en la vida social del poble i m'ha agradat conservar documents i fotografies, sobretot des que l'any 80 em vaig jubilar i vaig poder dedicar-me a la recerca en biblioteques, hemeroteques, arxius..., vaig decidir escriure sobre Bonmatí i Sant Julià del Llor", assenyala en Benet que, a més dels articles publicats a L'AMIC i d'altres revistes, és l'autor del llibre *"Cronologia per a una història - Bonmatí"*, editat per l'Ajuntament de Sant Julià del Llor i Bonmatí l'abril de 1996.

Aspecte d'en Benet en el moment de fer l'entrevista el passat 26 de novembre (Foto: Josep Pérez Raventós).

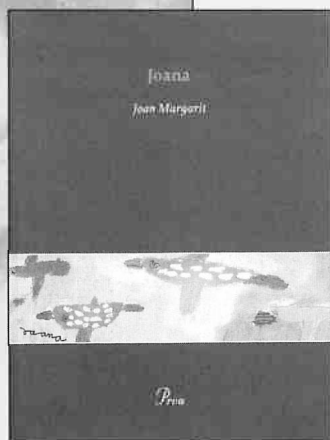
Records destacats

Finalment, en Benet ens parla dels seus records, començant per destacar els més agradables, que són l'acabament de la guerra, *"els 32 mesos que va durar me'ls vaig passar a casa, ja que no vaig anar-hi per poc temps, perquè van mobilitzar els companys del primer reemplaç de la lleva del 42 i jo era de la lleva del 43"*; l'Exposició Universal de Barcelona de l'any 29, *"que vaig visitar amb els pares quan tenia 7 anys"*; i la primera entrega de claus del Grup Bondia, *"que va ser molt emocionant"*. De records desagradables, subratlla *"la guerra i totes les seves conseqüències i els anys crítics de la Colònia en la dècada dels 50"*.

També té molt present el record *"del pas del rei Alfons XIII per Bonmatí en el tren d'Olot, el 1929; l'arribada de la ràdio, l'any 1930; la proclamació de la República, el 1931; la vigília del referèndum per obtenir l'Estatut de Catalunya de l'any 1932, quan els vailets de l'escola portaven pancartes amb el lema "Voteu l'Estatut de Catalunya"; la separació dels germans Paulí i Salvador Torras de l'any 1932, que va fer que en Paulí fundés la Torras Hostench a Sarrià de Ter, un fet que vincula el naixement del Grup Torras amb Bonmatí; el triomf del Front Popular del 16 de febrer de 1936, que va permetre la tornada a casa seva de 4 homes de Bonmatí que havien estat detinguts el 6 d'octubre de 1934; l'esclat de la guerra, el 18 de juliol de 1936; l'aparició de la revista L'AMIC, el 1937; i de l'any 1938 l'aparició al firmament d'una aurora boreal que va fer que tot el cel quedés ben vermell"*.

"He viscut tota la vida a Bonmatí, he estimat el poble i el continuo estimant, per això m'he implicat en la seva vida social, una participació que, malgrat m'hagi dut alguna enveja, m'omple de satisfacció, ja que m'ha permès contribuir a l'engrandiment de Bonmatí", sentència en Benet des de la residència de gent gran de Blanes on viu amb la seva dona des del passat 13 de setembre i on s'ha dut a terme aquesta entrevista.

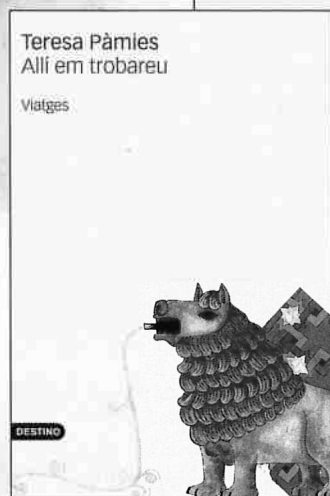
R. Ponsatí

► Joana

JOAN MARGARIT
Editorial: Proa

Amb una gran tendresa, l'autor reflecteix tot l'amor que sentia per la seva filla Joana en el recull de poemes que li dedica. "Ser el teu pare ha significat estar sempre a la vora del més delicat i bondadós que pot oferir la vida", diu en el pròleg.

► Allí em trobareu

TERESA PÀMIES
Editorial: Destino

Teresa Pàmies va viatjar molt durant el seu llarg exili per Europa i Amèrica. Però en aquest llibre ens relata els seus viatges per Espanya, després del seu retorn a Catalunya i aquests han estat per plaer, no imposats. Amb la seva fluïdesa habitual, ens descriu uns paisatges, tant geogràfics com humans, que ens fan participants de les seves vivències, de tal manera que ens enganxa en la seva lectura.

► Contes per explicar en un minut

VICTÒRIA BERMEJO I MIGUEL GALLARDO
Editorial: La Magrana

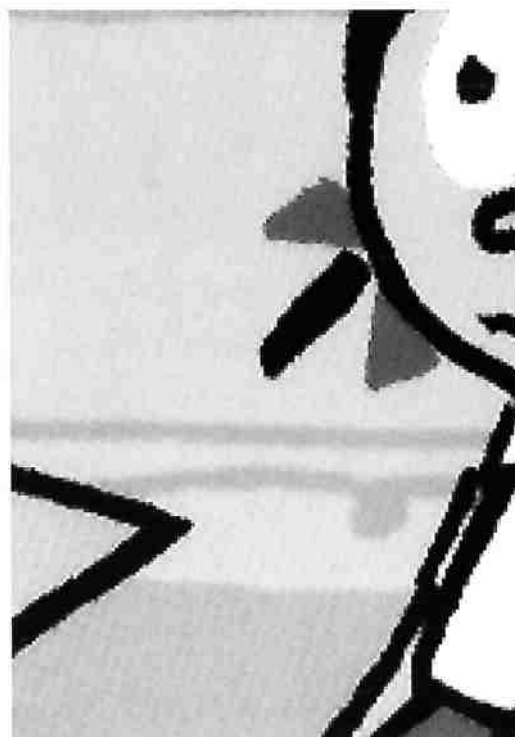
Molt útil, sobretot quan se'n ha acabat la imaginació a l'hora d'explicar contes als nens. Podem treure una lliçó de cada un dels trenta-nou relats curts que componen el llibre, amb unes il·lustracions que el fan molt més atractiu.

► Una mare com tu

Maria Mercè Roca
Editorial: Columna

La doctora Martí era una persona estimada i admirada per tothom, menys per la seva filla, que al seu costat se sentia anul·lada i l'envejava perquè no era com ella, fins arribar a odiar-la.

Els primers reis bonmatinencs

El rei ros, a cavall, i el seu patge, a la cavalcada de l'any 1962 (Fotografia cedida per Pere Ribas).

Fins a la diada de Reis del 1961, la comitiva reial venia d'Anglès, però aquell mateix any a Bonmatí es va formar una comissió per tal d'organitzar-la la mateixa gent del poble. Així doncs, sense recursos econòmics però amb moltes ganes i il·lusió, es van posar mans a l'obra.

Els Reis Mags d'Orient i llurs patges a la cavalcada del 5 de gener de 1962, la primera organitzada i protagonitzada totalment per gent del poble (Fotografia cedida per Pere Ribas).

El rei ros i el seu patge a la primera cavalcada organitzada pels veïns de Bonmatí (Fotografia cedida per Pere Ribas).

Un dels membres d'aquesta comissió era en Josep Pigem, que encara guarda alguns papers d'aquells inicis, com ara la circular que es va repartir per les cases del poble convocant els veïns a la reunió informativa que es va convocar a l'efecte.

Aquesta reunió, que se celebrà el 17 de desembre de 1961 a la Sala Catequística, va tenir molt bona acceptació i tothom s'hi va abocar amb molt d'entusiasme i participació per tal que el projecte tirés endavant.

L'aportació dels veïns va sumar 5.530,50 pessetes, una quantitat força important en aquella època, però les despeses eren moltes més, ja que es començava de zero.

Cal destacar que l'arribada de Ses Majestats els Reis Mags d'Orient a la plaça coincidia amb la mitja hora que tenien els treballadors de la fàbrica Mata i Pons per fer un mos, però, com que era poc temps per berenar i alhora gaudir de la festa, la direcció de l'empresa va acordar que disposessin de mitja hora més, que es recuperava plegant més tard.

Als seus 86 anys, en Pere Ribas Corominas, conegut per tots com en Pere del Castell, recorda d'una manera molt espe-

La circular que el desembre de 1961 es va repartir casa per casa convocant els veïns a la reunió informativa sobre l'organització de la cavalcada.

Els patges avisant, el 5 de gener del 2002, a la gent de Bonmatí de l'arribada dels Reis Mags d'Orient, que van venir a cavall, recuperant-se així una tradició encetada el 1962 (Fotografia cedida per M. Àngels Torrent).

cial aquells primers reis bonmatinencs, ja que ell va ser un dels protagonistes. Diu que no va dubtar a acceptar-ho quan li van proposar. Com a pare de tres fills, sabia l'alegria i expectació amb què els nens esperen l'arribada de la nit màgica amb els misteriosos personatges.

Ens explica que van anar a Can Casadevall de Vilanna i d'allà varen sortir molt ben guarnits i caracteritzats, amb els cavalls i tota la comitiva reial per arribar a la plaça de Don Manuel, on tota la mainada els esperava amb els fanalets encesos.

Ell havia guardat molt bé el secret però el seu fill Joan, que era un murri, va dir "aquell rei porta les espadenyes del meu pare". Quin disgust! Però tot va anar molt bé. En Pere diu que va ser una nit molt dolça, encara que no hi hagués piscolabis per celebrar aquell esdeveniment, que va marcar el punt de sortida d'aquesta festa tan entranyable que es va repetir any rere any, i així seguirà mentre hi hagi adults il·lusionats per fer feliços als nens.

Aeròbic infantil 2002-2003

Si passeu qualsevol dimarts sobre les sis de la tarda per l'envelat de Bonmatí, hi veureu la porta oberta. Què hi fan aquí? Ja podeu passar: hi veureu un grup d'onze nenes amb la professora que s'esplaien fent gimnàstica amb acompanyament musical.

L'Imma, la mestra, ha arribat a dos quarts de sis i va per feina, tenen una hora per endavant i moltes passes per recrear. La sala els va una mica gran, però tant li fa, ben aviat, el to de la professora, les veus de les nenes i el ritme de la música, la faran acollidora. Comencen a fer escalfaments: tombarelles, rodes, verticals, espagats, de cap per munt, de cap per avall, tot per practicar uns passos que dibuixaran el ball d'aquest curs. La mestria de l'Imma sap posar el joc a la mida de cadascuna, cadascuna al seu lloc i entre totes fem el ball. Les nenes responen a les seves instruccions, desenvolupen el moviment i fan un veritable exercici de cooperació: totes a una. I mira que no és cosa fàcil, les petites tenen entre cinc i sis anys, i les grans... entre onze i dotze, però tant és, les uneix el gust per la gimnàstica, pel ritme, per la música, però sobretot les ganes de passar-s'ho bé i divertir-se.

Aquesta ja és la tercera edició d'aeròbic infantil que es promou a Bonmatí, i volem expressar agraïment a totes les persones que, d'una manera o altra, les han fetes possibles: l'Ajuntament, el Grup Nova Frontera, el gimnàs Gim-Formes d'Anglès, les mares i els pares, i les nenes que en gaudeixen i... s'obre l'interrogant, on són els nens? Hem de pensar que a Bonmatí no hi ha cap nen a qui agradi fer gimnàstica a ritme de música?

Per acabar, també volem aprofitar aquestes ratlles per animar-vos a apuntar-hi la mainada: ara que ho tenim aquí, val la pena no deixar-ho perdre.

Berta Fortiana i Colomer

Conferència sobre la Marató de TV3 del 2002 a les escoles de Bonmatí

El passat divendres 13 de desembre va tenir lloc, al col·legi "Sant Jordi" de Bonmatí, una conferència organitzada pel grup Nova Frontera, amb la col·laboració de l'Ajuntament, per tal d'informar sobre la temàtica que tracta la Marató de TV3 d'enguany: "Les malalties inflammatòries cròniques".

En el conjunt d'aquestes malalties hi ha dos grups especialment importants: les de l'aparell locomotor, entre les quals destaca l'artritis reumatoide, i les de l'aparell digestiu, on destaquen la colitis ulcerosa i la malaltia de Crohn. Aquests trastorns, encara que afectin diferents parts del cos, tenen en comú, a part de la inflamació sense cap causa concreta, que tenen un curs crònic i sovint invalidant.

Amb cadascuna de les edicions de la Marató, es busca sensibilitzar la població sobre unes determinades malalties i, alhora, aconseguir recursos econòmics per avançar en la seva investigació, amb l'objectiu de conèixer els seus orígens i perfeccionar-ne la prevenció, el diagnòstic i el tractament per, d'aquesta manera, millorar la qualitat de vida de les persones afectades.

L'artritis reumatoide

És una malaltia de causa desconeguda en què s'inflamen les articulacions, especialment de les extremitats, i es produeix dolor i dificultat de moviment. En menor grau, aquesta alteració afecta també d'altres estructures, com són els vasos sanguinis, els ossos i els tendons. Té una durada variable, irregular i en general llarga, per la qual cosa es diu que és una malaltia crònica.

Les molèsties i limitacions que ocasiona l'artritis reumatoide varien molt en funció del malalt, i és per això que no hi ha dos malalts iguals. En general, hi ha períodes d'agudització dels símptomes que s'alternen amb èpoques en què les molèsties minven o desapareixen. Durant les fases d'agudització, les articulacions afectades es presenten tumefactes, doloroses i calentes. D'altra banda, també hi pot haver manca de gana, debilitat i pèrdua de pes. En cada agudització, la malaltia se sol estendre i afectar noves articulacions. Amb el pas del temps, la inflamació crònica pot deformar les articulacions i impedir-ne el moviment normal.

Com que se'n desconeixen les causes, el tractament es dirigeix a calmar els símptomes i preservar la funció articular, però la malaltia no es pot guarir, malgrat que se n'intenta aturar la progressió. D'una banda, es recomanen una sèrie de mesures pel que fa al ritme de vida (repòs suficient i en condicions adequades, per exemple) i, de l'altra, medicaments per minvar les molèsties i impedir el progrés de la malaltia. Al nostre país la pateix l'1,6% de la població i en altres

**LA MARATÓ
TV3 - 2002**

CONFERÈNCIA
Les malalties inflammatòries cròniques:
 L'artritis reumatoide
 La malaltia de Crohn
 La colitis ulcerosa

13 de desembre de 2002
6 tarda
Col·legi "Sant Jordi" - Bonmatí

Organitza: Nova Frontera
Col·labora:
Ajuntament de Sant Julià del Llor i Bonmatí

països del món occidental aquest percentatge oscil·la entre l'1,5% i el 3%. Es presenta especialment a partir dels 60 anys, però també es pot manifestar a qualsevol edat, i és tres vegades més freqüent en dones que en homes.

L'artritis reumatoide és una de les més de dues-centes malalties reumàtiques existents.

La malaltia de Crohn

És una inflamació també de causa desconeguda que pot afectar l'intestí prim i l'intestí gros o colon, que en alguns casos és l'única zona lesionada. Pot aparèixer, de tota manera, en qualsevol zona del tub digestiu, com l'esòfag, l'anus o, més estranyament, la cavitat bucal.

Aquest trastorn se sol manifestar abans dels 30 anys d'edat i, en general, evoluciona alternant períodes aguts, o brots, amb períodes de normalitat relativa en què la inflamació s'estabilitza o s'atenua. Durant els brots solen aparèixer algunes manifestacions, com ara dolor abdominal, diarrees, febre o pèrdua de pes corporal. En canvi, durant els períodes de normalitat, aquestes manifestacions desapareixen o esdevenen menys intenses.

Com que no es coneixen les causes d'aquest trastorn, el tractament s'adreça fonamentalment a aturar la inflamació i evolució de les lesions intestinals, fer disminuir la intensitat i la freqüència de les manifestacions i prevenir-ne les compli-

La cooperativa de Bonmatí

Benet Valentí

Agraïment: A Benet Valentí i Guitart, col·laborador incansable en tota mena d'activitats socials i culturals de la comunitat.

La cooperativa de Bonmatí

La dependenta de la cooperativa Montserrat Casadevall despatxant a Pere Torrent i Aurora López l'octubre de 1962 (Foto cedida per Montserrat Casadevall).

Sempre és de lamentar la desaparició de persones o entitats després d'haver deixat al llarg de la vida una petjada molt positiva. Aquest és el cas de la cooperativa de Bonmatí, una entitat de caire social que acaba de morir poc abans de complir cent anys d'existència.

Era el 1906 quan va néixer aquesta entitat. Era l'època d'aquella revolució industrial que, d'una manera especial a les colònies fabrils, va donar motiu vers la creació de tantes i tantes entitats socials com ara ateneus, economats i d'una manera especial cooperatives.

Si fem un xic d'història trobem que a finals del segle XIX i tombant del XX hi havia a les voreres dels rius, d'una manera especial del Llobregat, del Ter i del Freser, un estol de cooperatives que per raó de les grans dificultats econòmiques i les diferències socials entre patrons i obrers agreujava encara més la migrada vida dels pobres treballadors.

Eren anys en què els obrers només estaven protegits pels recent creats sindicats. Les famílies de les colònies, i no ens referim només a les de Bonmatí, havien de suportar els abusos dels comerços que amb la seva manera de procedir empitjoraven més encara la pírrica economia de les colònies, una economia a la qual estaven sotmeses moltes famílies que per regla general havien de nodrir un bon reguitzell de fills. Amb aquesta negra perspectiva, a principis de segle, els homes de Bonmatí, amb més voluntat que no pas intel·ligència, van donar mostres de ser persones de caràcter i emprenedores, les quals van saber sobreposar-se i reaccionar davant els abusos dels establiments comercials.

Els mitjans per desplaçar-se a altres pobles per trobar aliments a preus més assequibles eren molt escassos i així els botiguers imposaven la seva llei. El lema de la cooperativa era el de "subministrar als socis i famílies els mateixos articles alimentaris amb els

Libreta de consum de la cooperativa "La Bonmatinense" d'en Sixte Torrent Serrat.

majors avantatges possibles respecte al preu, bona qualitat i exacta quantitat en el pes".

Amb aquest lema, el 1906, un any després d'ésser creada a Anglès la cooperativa de consum "La Econòmica", obrers de la Colònia funden "La Bonmatinense", una societat molt popular de la qual quasi totes les famílies van passar a ser-ne membres. Al llarg de la seva existència va desenvolupar una labor molt positiva per a les economies familiars. Els anys 1936-37 tenia 75 famílies associades, mentre que el 1967 va arribar a tenir-ne 189.

La cooperativa, com és natural, va començar la seva missió amb humilitat i pobresa amb una cinquantena de famílies associades. Va instal·lar-se en uns baixos del carrer del Pi. Extraoficialment, els inicis van esdevenir-se el 1906, amb la pretensió d'obrir un establiment per a la venda d'articles a preus mòdics als quals només s'hi afegien els gravatges mínims. Els mateixos individus de la junta eren els proveïdors i venedors fins que ja va estar encarrilada. A còpia de temps, la cooperativa va anar creixent i el seu volum de vendes augmentava sense parar, fins arribar a ser el competidor dels comerços de la colònia, que la consideraven l'enemic.

Les mentalitats exigües d'aquells vells els obligaven a ser gent més imaginativa. Recordem que estem parlant de la primera i segona dècada del 1900 i aquesta bona gent justament coneixia les regles mínimes que havien après a l'escola, si és que hi havien anat.

Amb tot i això, la puixança de la cooperativa era molt notable, però a principis dels anys 30 els socis d'una nova junta van tenir una sorpresa majúscula quan van descobrir que la cooperativa de Bonmatí funcionava il·legalment pel fet que no estava inscrita en cap estament governatiu. Es van fer totes les diligències necessàries i el 18 de març de 1935, el Departament de Cooperació de la Generalitat de Catalunya

va aprovar els estatuts de la societat de consum amb el nom català de "La Bonmatinense", que va quedar inscrita amb el número de registre 192. Segons les normes legals vigents, la primera junta la van formar Ricard Casanyé i Valenti Maurici, com a president i secretari, respectivament, mentre que els restants membres van ser Àngel Vilanova, Joan Pagès i Fèlix Fornés. Curiosament, amb l'excepció de Fornés, que era serrador, tots eren paperers. Està comprovat que els homes de la Torras tenien el seu pes específic. No van tardar gaire a posar en circulació, per al règim interior, monedes de coure de 5 cèntims i 1 pesseta.

Defuncions

Els primers anys de la dècada del 1930, la marxa de la societat ens demostra que era molt florent, ja que es va donar la circumstància que "La Bonmatinense" va assessorar econòmicament, en part, la creació a Bescanó de "La Popular Bescanonina", que en els anys 36 i 37 tenia 59 associats.

En el diari "El Punt" del 6 de novembre de 1981, una nota de Lluís Comamala extreta de l'arxiu del notari Genover diu: "(...) el 23 de maig de 1934, en Pere Vilardell i Corominas, en representació de "La Popular Bescanonina" i autoritzat per la seva junta directiva el 13 del mateix mes, i en Gumersindo Rafartí Ros, de Bonmatí, representant de "La Bonmatinense", fan el tracte que aquesta última deixi a la primera dues mil pessetes, per dos anys, al 3% d'interès. El deute el pagarà a Girona i en moneda d'or o plata i no val el paper, segons consta a l'escrit.

La cooperativa de Bonmatí obliga a la de Bescanó a assegurar el local per endavant i a guardar-se els rebuts de la companyia asseguradora. El pagament d'aquest deute té lloc el 15 de gener de 1938 a Girona i amb el mateix notari Genover.

Es reuniren en Joan Salló Trias de Bescanó i en Joan Torras Font de Bonmatí, autoritzats per les seves juntes directives.

En Joan Torras firma la carta de pagament reconeixent que "La Bonmatinense" té rebudes en diferents dates, quantitats de diners declarant finiquitat el deute. En el mateix acte es lliura a la de Bescanó de tota responsabilitat i es demana que aquesta cancel·lació es practiqui en el Registre de la Propietat.

El pagaments dels drets reals no es féu a l'Estat, sinó a la Generalitat de Catalunya i foren 31,80 pessetes més 16 cèntims d'honoraris".

Possiblement, els pagaments es devien retardar, ja que la cancel·lació es va efectuar l'any 1938.

Aquest document es ben clarificador de l'apogeu que fruïa la cooperativa durant els períodes de la Repú-

blica i l'estatut de Catalunya en vigència, però els efectes de la guerra feien pressentir un mal auguri per al desenvolupament de l'entitat.

"Durant la maltempada de la guerra, el cooperativisme va agafar molta empenya dins el sector distribuït, i per tant, cal remarcar l'augment del nombre d'associats i també l'increment d'entitats cooperatives".⁽¹⁾ Amb tot, la societat va anar complint la seva missió i la junta, amb el seu treball, va obtenir productes alimentaris que per ser una societat obrera i cooperativista estaven al seu abast.

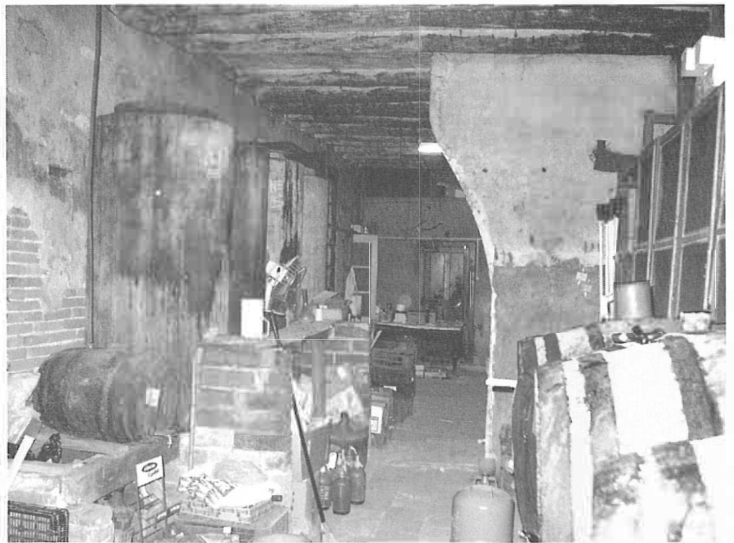
Va esclatar la guerra i les mancances alimentàries cada dia anaven en augment; gent que no estava associada i pagesos petits de l'entorn de la colònia eren admesos a la cooperativa. Normalment, el cap de la casa sempre era el titular, això sí, tenia el deure d'acceptar les normes del reglament i les condicions del règim de l'entitat. Quant a l'admissió d'un individu mai no es va tenir en compte la seva ideologia. En els anys de més penúria, sol·licitava l'ingrés gent de rang més elevat, tot i no que n'havien estat detractors, per a ells la cooperativa no comptava.

Anvers i revers de les monedes d'una peseta de la cooperativa de Bonmatí.

Devia ser l'any 1937 o 1938 quan hi havia dipositada a la Jonquera una important partida de cigrons, que deien que procedien de Rússia, destinada a la cooperativa, però l'inconvenient més gran consistia en el transport, ja que tot el camionatge estava intervingut per les autoritats militars. Però heus ací com les dificultats que comporta una guerra són motiu perquè la gent es torni més astuta i se les pensi totes. Van posar en funcionament un camió que feia anys que estava fora de circulació i que romania jubilat en un magatzem de la Paperera Torras. Gairebé era una rampoina més digna de romandre en un museu que no pas en un magatzem. Les rodes eren amb radis i els pneumàtics de goma massissa. Va fer el viatge d'anada i tornada de la Jonquera, com és natural, a una marxa molt limitada; funcionava amb benzina i amb cadenes transmissores que donaven mobilitat a les rodes de darrere.

Els destres i atrevits herois de la posada en marxa del jubilat i atrotinat camió foren Florenci Llenas, cap de

(1) Francesc Ferrer i Gironès - "Els moviments socials a les comarques gironines".

la manyeria, i en Joan França, l'intrèpid conductor del camí, ambdós productors eren de la paperera que va prestar tal rampoina.

Els resultats van ser positius, ja que la colònia va poder nodrir-se una colla de dies d'uns cigrons que, malgrat semblar perdigons, van ser molt ben rebuts. Diverses vegades van succeir situacions semblants i la bona voluntat i sacrifici d'uns van servir per a beneficiar-ne molts. D'aquests privilegis de què gaudien les cooperatives, tot sigui dit, no en fruïen els establiments particulars. Aquestes ajudes van ser de molt profit per superar una cruenta guerra, una segona fita de la qual també la cooperativa va ser-ne benefactora. La tercera fita es va esdevenir en acabar-se la guerra, ja que la repressió política va causar estralls a la colònia. La cooperativa va patir greument les conseqüències fecundades des de molts anys i motivades per odis de gent contrària a la societat.

A les societats cooperativistes formades per obrers, generalment s'hi respirava un ambient d'esquerres. Aquesta tendència va fer que l'any 39, un cop el país va ser dominat pels nacionals, totes fossin passades pel sedàs com a entitats i als seus caps, com a dirigents, se'ls va anar a la saga, sovint amb molta duresa.

Així mateix era titllada la cooperativa de Bonmatí i per ordre governativa s'ordenà el tancament, al·legant que era una societat en la qual es fomentava política contrària al règim que acabava de guanyar la guerra. Els informes de les autoritats locals degueren ser molt negatius, ja que no varen pas tardar gaires dies a detenir els fidels capdavanters que feia anys que portaven les regnes de la cooperativa, alguns fins i tot foren sentenciats perquè ser membre actiu durant anys va suposar un pecat que va pesar a l'hora de dictar sentències.

A partir del 1939, van ser anys molt crítics, sens dubte els més brutals que va viure la colònia de Bonmatí, van patir una inundació l'any 40, una escassetat de feina, una manca d'aliments, amb les fàbriques desmantellades i les famílies desintegrades. La fam predominava a totes les famílies.

Els últims mesos de la guerra va ocupar el càrrec de caixer el meu pare, ja que d'homes de menys de 40 anys, a Bonmatí, ja no en quedaven. Als pocs dies de ser dominada la colònia, dos mandataris del poble van personar-se a casa i el van "convidar" a entregar les claus de la caixa sense voler redactar cap document acreditatiu de l'operació que volien efectuar. Eren temps de silenci.

Durant els primers mesos del tancament es va produir un cas insòlit: un robatori. L'establiment romania desproveït de gèneres, però hi havia unes quantitats de sabó i oli, uns productes molt preuats, i segons males llengües, les portes de la cooperativa van ser "violades" amb la clau a la mà.

Va romandre tancada 7 anys i aquí va començar la tercera etapa: obrir de bell nou la cooperativa. El zel d'uns homes i la necessitat d'una competència amb els comerços locals va ser el mòbil per no defallir en la difícil temptativa: la reobertura. Després de molts treballs i dificultats que van sorgir de tot arreu, l'obertura es va produir el 30 de desembre del 1946 i va ser registrada a la nova "Unión Territorial de Cooperativas de consumo" amb el número 2.791.

Aquesta tercera etapa, possiblement, va ser la més difícil en haver de tornar a començar de zero, ja que, com hem dit abans, el fons social existent el 39 va quedar absorbit. Es van haver de superar molts obstacles, però també és cert que, poc a poc, l'entitat va tornar a ser el fre a la competència i en pocs anys es va convertir en el primer establiment de comestibles i de tota mena d'articles casolans de la Colònia.

Els artífex d'aquesta resurrecció van ser Isidre Pujolràs, Domènec Gelada, Narcís Huix, Manuel Pont,

Antoni Serrat, Jaume Julià, Lluís Torrent, Joan Boada, Joan Figareda, Josep Roca, Pere Costa, Miquel Carreras i el jove Pelai Coll per als tràmits administratius. D'ara endavant es van haver de seguir les noves regles que el nou règim cooperatiu ordenava, com per exemple que les reunions generals que se celebraven semestralment havien de ser sol·licitades i aprovades pel Govern Civil de Girona i la Guàrdia Civil de la demarcació, exposant els temes que es tractarien, fins i tot en una ocasió hi va fer acte de presència una parella de guàrdies.

Per nomenar una nova junta, feina que s'havia de tornar entre els socis cada X anys en una reunió general, els nous components havien de ser acceptats per la superioritat perquè no hi figurés cap individu que tingués antecedents polítics contraris al nou règim. De produir-se aital circumstància, aleshores, la persona "marcada" no era admesa per l'autoritat i el nomenament quedava nul.

Els estatuts establien que els beneficis assolits en els exercicis semestrals, si n'hi havia, s'havien de repartir proporcionalment entre els socis segons el consum de cadascun, diners que l'interessat podia disposar en qualsevol moment.

Després de la reobertura es va establir un horari

laboral, el mateix de qualsevol altre establiment, per tant, el funcionament va ser més professionalitzat i la dependència inscrita en les cotitzacions de la Seguretat Social amb totes les atribucions legals.

"Pel que hom pot observar, després dels tràngols passats en la postguerra amb la manca d'aliments i el racionament oficial de queviures, les cooperatives varen tenir presència, però cap als anys seixanta varen plegar veles algunes de molt antigues, com la de Llagostera, Campdevàrol, les Planes, Camprodon, Breda, Queralbs, Sant Feliu de Pallerols i tres de Girona.

També cal remarcar que en els anys seixanta, malgrat que la de Bonmatí creixia, a la majoria de cooperatives de consum davallava el nombre d'inscrits el 1936 a la Federació de Cooperatives, atès que en aquell moment en les societats federades de les nostres comarques n'hi havia 11.999".⁽²⁾

Cap al 1977, a Girona es va establir el primer hipermercat, i poc a poc van aparèixer, com bolets, les grans superfícies comercials, una innovació que ja funcionava a mitja Europa.

Quan van establir-se en aquest país, les economies familiars ja havien millorat el seu estatus, l'obrer de classe mitjana, tirant a baixa, ja disposava de la moto o del 600, vehicles que començaven a estar a l'abast de molta gent i que van facilitar les compres en altres indrets. Tals possibilitats, de mica en mica, van anar ofegant l'economia de les cooperatives, entre elles la de Bonmatí.

Aquesta millora en l'estalvi familiar va fer desaparèixer el fet d'haver d'anar a comprar fiant amb la llibreta a la mà. La davallada de les cooperatives, sens dubte, també va afectar als comerços particulars.

Al llarg dels 96 anys de vida que ha tingut la coopera-

tiva de Bonmatí, cosa normal en qualsevol empresa o família, va gaudir d'anys molt bons i de menys bons, però, amb l'excepció dels 7 anys de clausura, no va deixar mai de complir la missió per a la qual va ser creada el 1906.

En els últims anys, tot i l'encert de la manipulació de la carn fresca per embotir, una operació molt positiva, ja s'observava el decaïment que hom pressentia. Feia anys que ja havien caigut cooperatives de més potencialitat com ara "La Econòmica" de Palafrugell, "L'Equitativa" de Palamós, "La Guixolenc" de Sant Feliu de Guíxols, "La Econòmica Ripollenca" de Ripoll, "La Unió de Cooperadors" de Salt, "L'Esperança" de Girona, entre d'altres.

De les 34 cooperatives que existien a les comarques del Gironès, la Selva, el Baix Empordà, la Garrotxa, l'Alt Empordà i el Ripollès els anys 36-37, amb un total d'11.999 associats, "La Bonmatinense" ha estat una de les últimes a caure.

(2) Francesc Ferrer i Gironès - "Els moviments socials a les comarques gironines".

Associació
de Malalts de Crohn
i Colitis Ulcerosa
ACCU-CATALUNYA
Delegació a les Comarques Gironines

cacions. Aquest tractament és de tipus farmacològic i a vegades també quirúrgic.

La colitis ulcerosa

Constitueix una afecció inflamatòria de l'intestí gros de la qual es desconeix la causa. De la mateixa manera que en la malaltia de Crohn, en aquest trastorn s'alternen els períodes caracteritzats per simptomatologia (brots) amb els períodes de normalitat relativa. Les manifestacions més freqüents d'aquesta condició clínica són la diarrea, l'hemorràgia rectal -és a dir, la pèrdua de sang en l'última porció de l'intestí- i febre.

La colitis ulcerosa pot originar una gran quantitat de complicacions, algunes menors i d'altres més greus (per exemple, la dilatació sobtada de l'intestí gros). Es presenta sobretot entre els 20 i els 40 anys d'edat, per bé que pot fer-ho en qualsevol moment de la vida. La incidència és superior en les dones que en els homes.

Com passa en les dues malalties anteriors, el fet de desconeixer-ne la causa fa que l'objectiu del tractament no en pugui ser el guariment. En aquest cas, es tracta d'atenuar-ne els símptomes, fer minvar la freqüència dels brots i prevenir-ne les complicacions. Globalment, el tractament inclou l'administració de diversos fàrmacs i, en alguns casos, cal la intervenció quirúrgica.

BONMATINENCS ALS ESTUDIS DE TV3.- El dia 27 de maig de 2002, la gent de Bonmatí va anar als estudis de TV3 per assistir de públic al programa "La columna" de Júlia Otero, tal com s'aprecia a la fotografia.

Pere Jané, un bonmatinenc víctima de la guerra civil

El diari "El Punt" del dissabte 9 de novembre de 2002 va publicar, dins la sèrie "Les víctimes de la guerra civil", una entrevista realitzada per A. Vilar al col·laborador habitual de "l'Amic" Pere Jané i Puig, un bonmatinenc que es va haver d'exiliar i va estar als camps de concentració francesos i també als dels nazis, que reproduïm a continuació.

"Pere Jané i Puig (Bonmatí, 1920) va ser mobilitzat amb la seva lleva del biberó i va lluitar deu mesos en els fronts dels Pirineus. Com a perdedor, va fugir a França, on va passar per diversos camps de concentració francesos abans de lluitar amb aquests contra els alemanys, fins que el van agafar i va estar en camps de concentració nazis fins que va ser alliberat per l'exèrcit anglès.

Ha estat una experiència molt i molt interessant. Però també molt dolorosa. Físicament va ser molt dur.

- Però també mentalment, no?

Durant un temps, després de ser alliberat, ho vaig passar molt malament.

- Però molta gent no va superar-ho i va acabar suïcidant-se.

Penso que el meu cas és diferent. Jo sortia d'una guerra, era un excombatent. Per això, estar internat en un camp de concentració era, fins a cert punt, normal. Jo era molt combatiu. La llàstima és que la lluita no va servir per res.

- Però refer la seva, ja va ser prou dur, no?

Vaig superar-ho. Però abans ho vaig passar molt malament. Pensi que fins i tot vaig tenir malsons.

- L'any 1949 va emigrar a Colòmbia, on va treballar com a químic en el ram del tèxtil. Va venir alguna vegada a Catalunya?

Moltes vegades. Al principi no perquè era considerat un desertor, malgrat que vaig estar al front de guerra durant 10 mesos. Al final vaig aconseguir l'indult, quan encara manava Francisco Franco, i tot es va anar normalitzant.

- Com veu la Catalunya actual?

Estic molt satisfet pel grau de llibertat que té actualment, però penso que Catalunya no està com jo voldria. Hauria de tenir més autonomia.

- Però aquests dies, almenys, es pot sentir satisfet per aquest homenatge als exiliats?

Se n'havia parlat molt, d'homenatjar als exiliats. Em sembla molt merescut.

- Però tard?

Sí, massa tard. Ja fa molt anys que va passar tot allò. Però és millor tard que mai".

Festa Major de Bonmatí 2002

El periodista Pitu Abril, pregoner de la festa major d'enguany.

Un any més, la Festa Major de Bonmatí d'enguany va tenir una gran participació de gent del poble i de fora gràcies a la varietat dels actes programats, atès que n'hi va haver per a tots els gustos i edats.

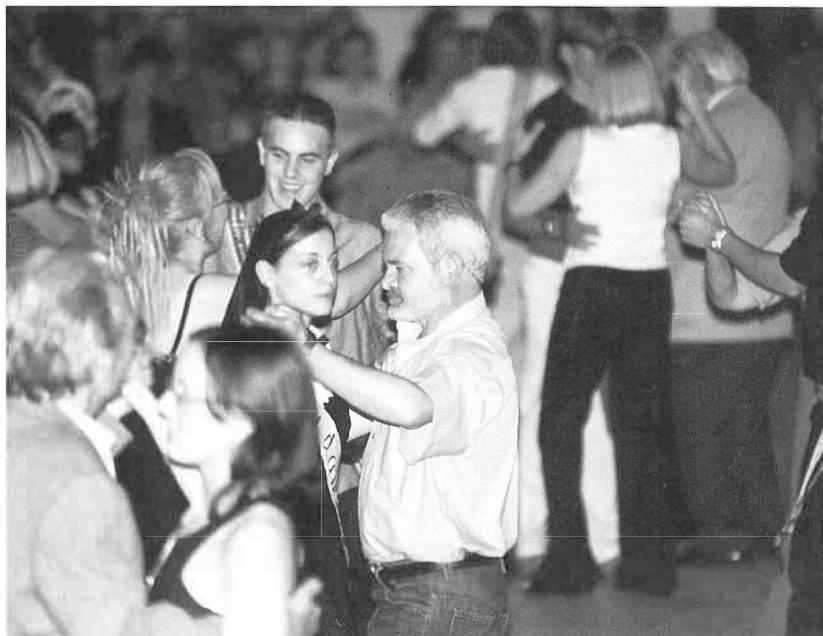
Tot i que el pregó d'inauguració, que va anar a càrrec del periodista Pitu Abril, col·laborador habitual del programa "La columna" de TV3 i del diari esportiu "El Mundo Deportivo", es va dur a terme el divendres 17 de maig al vespre, la festa ja s'havia iniciat el diumenge anterior amb una exhibició de balls de saló a càrrec del grup Kindbédeball i una sessió de ball amenitzada pel conjunt Carisma.

El mateix divendres, després del pregó, el grup de teatre local La Tetera va representar a l'envelat l'obra "No em toquis la flor", que va ser molt ben acollida pel públic assistent a la representació d'aquesta comèdia.

L'endemà, a més del futbol i la missa anticipada, es va celebrar la 23a edició del Campionat de botifarra, el concurs de rams de flors silvestres i el ball amenitzat pel grup Setson Sandra & Blas. A la mitja part del ball, que es va dur a terme amb l'envelat ple de gom a gom, es van entregar els premis del concurs de rams i es va presentar el ball de la Pubilla i l'Hereu.

El dia més atapeït d'actes va ser el diumenge 19 de maig, que es va encetar de bon matí, a 2/4 de 6, amb el Concurs de pesca. Poc abans del migdia se celebrà a l'Església parroquial l'Ofici solemne amb acompanyament de la cobla-orquestra Marimba de Girona i tot seguit, a la plaça Massana, hi va haver l'actuació de la Colla castellera de Figueres. Aquesta actuació es va complementar amb vermut de Festa Major per als assistents, que va ser el preludi de l'acte d'inauguració oficial de l'estàtua de Sant Jordi que s'ha instal·lat a l'esmentada plaça recentment reurbanitzada.

A la tarda, a part del futbol, els Amics dels Gegants de Salt i la Colla de Gegants d'Amer van fer una cercavila pels carrers del poble fins arribar al pati de l'escola, on van posar punt final a la seva actuació amb el ball de gegants. En aquest mateix indret, se celebrà la XXIV Trobada sardanista dels

El ball de la Pubilla i l'Hereu es va dur a terme a la mitja part del ball del dissabte a la nit, amenitzat pel conjunt Setson Sandra & Blas.

petits dansaires, que va comptar amb la participació de diverses colles infantils de les comarques gironines.

Els dos últims actes de la jornada es van desenvolupar a l'envelat i van anar a càrrec de la cobla-orquestra Marimba, que va amenitzar la sessió de ball de tarda i més tard, al

La Colla castellera de Figueres va actuar diumenge al migdia a la plaça Massana.

L'alcalde i el mossèn en el moment d'inaugurar l'estàtua de Sant Jordi instal·lada a la plaça Massana.

voltant de la mitjanit, va interpretar un concert i va tornar a oferir una sessió de ballables.

A més de la Missa en sufragi dels difunts de la parròquia, el darrer dia de la festa, el dilluns 20 de maig, al migdia, hi va

haver el festival infantil amb el grup d'animació l'Arlequí i, a 2/4 de 7 de la tarda, se celebrà el berenar-sopar de germanor que va donar pas al ball de fi de festa, que va anar a càrrec del grup Camelot.

Les dues parelles de gegants de les colles de Salt i Amer a la plaça Massana.

La XXIV Trobada sardanista dels petits dansaires es va fer diumenge a la tarda al pati de l'escola.

La mainada s'ho va passar d'allò més bé amb l'espectacle del grup d'animació infantil l'Arlequí, que es va fer dilluns al migdia a l'envelat.

L'alcalde amb els membres del grup de teatre local La Tetera, que divendres al vespre van representar la comèdia "No em toquis la flor" a l'envelat de Bonmatí.

Foto de grup dels exalumnes de Sant Julià del Llor-Bonmatí assistents a la Trobada d'enguany, que se celebrà el 26 de maig de 2002.

Relleu a la junta dels exalumnes

A continuació reproduïm la missiva que ens han fet arribar Esteve Sidera, Llorenç Pont, Dolors Serrano, Montse Garriga i Xavier Roura, membres de la junta encarregada d'organitzar la Trobada d'exalumnes de Sant Julià del Llor i Bonmatí, comunicant-nos la seva intenció de deixar aquest òrgan per donar pas a la incorporació de gent nova:

"Benvolgut amic/ga,

Han passat ja quatre anys des de la incorporació de la nova junta d'exalumnes. Com tot inici, carregat d'il·lusions i projectes, vàrem començar a preparar les trobades intentant reunir cada vegada més gent que ha estat estudiant durant la seva infantesa a Sant Julià del Llor-Bonmatí. Però desgraci-

adament, amb el temps, l'assistència a les trobades ha anat minvant poc a poc fins a ser últimament una cosa merament simbòlica.

És per això que, a contracor i havent sospesat totes les diferents possibilitats, i tenint en compte les persones incondicionals de cada any, hem decidit deixar la junta per tal de donar pas a nova gent amb noves idees capaces de tornar a reunir tots els exalumnes de Sant Julià del Llor-Bonmatí.

No obstant, qualsevol persona o grup de persones que vulguin continuar organitzant la Trobada, endegada ja fa molts anys, que sàpiguen que trobarà en nosaltres el suport necessari per continuar-la organitzant. Cordialment".

In memoriam

Aniversari de la "rossa" apreciada

Amb un acomiadament insensible, t'etzibaren al pou de les ànimes en pena.

Els teus coneguts et recorden amb melangia. T'aprecien tant que la teva cobejada percepció, sens dubte, serà perenne.

En cap cas haurien sospitat que t'enyorarien amb tanta mesura. Quantes vegades et tenen en la ment en tots els tractes comercials diaris! Segurament que poques vegades tanta gent ha evocat automàticament la teva vàlua en aquest període que vivim sense la teva seductora companyia.

Qui més qui menys n'ha sortit lesionat, malgrat la internacionalitat del successor del qual, abusant del seu arrodoniment no gaire idoni, s'han produït defectes en detriment dels més dèbils.

Mai no t'oblidaran! Sempre et portaran en un raconet de la seva ment, evocant el teu avaluat poder.

En nom de la majoria: Pere Motjer

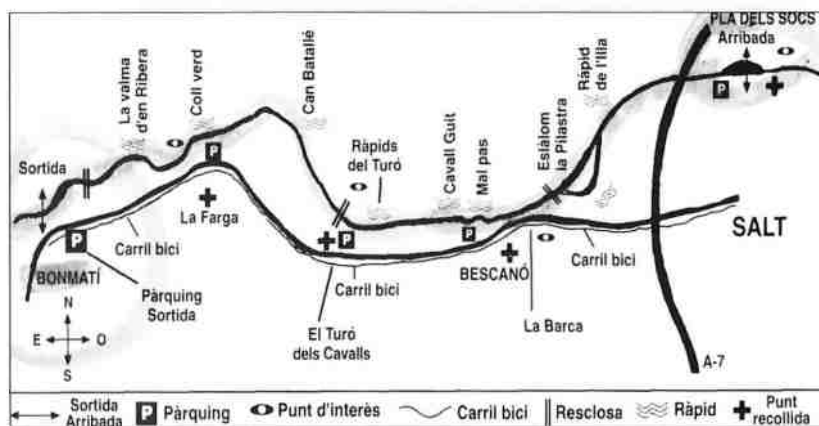

IV Descens amb piragua pel Ter-Salt'02

-El dijous 27 de juliol d'enguany va tenir lloc el IV Descens amb piragua pel Ter-Salt'02, organitzat per l'Ajuntament de Salt i el Club Piragüisme Salt-Ter en el marc de "Mercaventura", la fira-mercat que se celebra cada estiu a Salt per promocionar la pràctica dels esports d'aventura -piragüisme, escalada, ràfting, puenting, parapent, descens de barrancs,...- i fomentar la venda dels productes especialitzats d'aquest ram del material esportiu.

Es tracta d'un descens bàsicament recreatiu i turístic que, alhora, és obert a la competició i té un caràcter reivindicatiu. En aquest sentit, cal assenyalar que l'organització pretén "potenciar la vessant reivindicativa d'aquesta activitat ajudant a fer prendre consciència als participants i a la ciutadania en general de la necessitat que es retorni a la conca del Ter el cabal que des de fa molts anys es deriva cap a d'altres conques o bé per a aprofitaments hidroelèctrics, en detriment del cabal ecològic del baix Ter", segons s'afirmava en el fulletó editat per publicitar el descens.

El descens es va iniciar a les 11 del matí i els participants van fer un recorregut d'aproximadament 12 quilòmetres des de la sortida, situada a l'alçada del pont de Bonmatí, fins a l'arribada, ubicada al Pla dels Socs de Salt.

El recorregut del descens d'aproximadament 12 quilòmetres.

El participants fent els darrers preparatius per prendre la sortida, que es va fer amb les piragües fora de l'aigua i ordenades segons el número de dorsal.

Foto de grups dels avis i àvies del nostre municipi que van participar a l'homenatge d'enguany.

19è Homenatge a la gent gran

El passat dimecres dia 11 de setembre, coincidint amb la celebració de la Diada Nacional de Catalunya, es va dur a terme l'Homenatge a la gent gran del nostre municipi, que enguany ha arribat a la seva 19a edició.

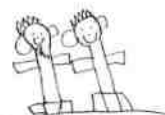
La celebració -organizada per l'Ajuntament de Sant Julià del Llor i Bonmatí amb el suport del Consell comarcal de la Selva, cinc entitats bancàries i dues empreses privades- es va iniciar a 2/4 de 12 del matí amb la concentració dels nostres avis i àvies al davant de l'escola pública "Sant Jordi", des d'on es dirigiren en comitiva fins a l'església parroquial per assistir a la missa amb acompanyament de la Coral de Bonmatí que, seguidament i sota la direcció de Francesc Petit, també els hi va oferir un petit concert.

Posteriorment, la nostra gent gran es va traslladar a l'avelat, on a partir de 2/4 de 2 de la tarda se celebrà el tradicional dinar homenatge, un àpat que va donar pas a dos actes que es van desenvolupar al mateix lloc i que van ser oberts a tothom: l'actuació del màgic Frank, que s'inicià a les 4

de la tarda, i l'audició de sardanes interpretada per la cobla-orquestra Mil-lenari, que va cloure l'Homenatge d'aquest any.

Per acabar, reproduïm unes quantes ratlles de l'escrit de l'alcalde Salvador Gázquez en el butlletí informatiu del municipi del mes de setembre: "Any darrere any no podem oblidar el valor profund que té l'homenatge a la nostra gent gran: el respecte a la dignitat humana. (...) De les immediates i breus reflexions, vull destacar-ne aquelles que s'adapten als nous temps: una vellesa activa i creadora, participativa, planificadora, emotiva, serena, trencadora de rutines. Tot això implica una visió diferent de la gent gran: la continuació d'una vida normal activa, i no jubilar-se de responsabilitats. Cal sentir-se útil, i exigir ser útil, tant en l'ambient familiar com en el social. Cal ser atrevits i omplir els desitjos personals i donar-los sortida. Tots tenim dret a tot, i els seu ús va al ritme de les possibilitats de cadascú. La passivitat, l'avorriment, el tedi, la por, l'oblit, la desorientació, la solitud... són sensacions, actituds i ombres que cal descartar definitivament".

La Primera (o darrera) Comunió?

En els moments actuals, podem dir que hi ha desgana i indiferència pel que fa a qüestions religioses o de fe. Ara, per a molts, això de ser "creient" (ja no parlem de ser "practicant") "no toca". L'oferta de la fe, de la doctrina de l'Església, dels sagraments, amb les seves lògiques conseqüències i compromisos bàsics, apraeix com desfassada i no corresposta quant a la seva demanda i acceptació.

Tanmateix, hi ha una supervivència de ritus i de certs sagraments que es demanen en moments importants de la vida: naixement-baptisme, amor-matrimoni, defunció-funeral (enterrament).

Fins a cert punt, amb fe o sense fe (hi haa de tot i del mal destriar), moltes persones opinen que tenen dret a que l'Església els administri aquests serveis. Ja no cal dir que, i més actualment, si han fet el gest convençut de posar la creu a la casella de la declaració de renda.

Això no treu que ens trobem massa sovint amb incongruències com tots hem notat, de pares ajuntats (parelles de fet) o casats pel civil que deman el baptisme per al seu fill; de peticions de casament per l'Església (un sagrament) gairebé només perquè queda més rellevant, per exemple; de misses de funeral (enterrament eclesiàstic) per a persones que no han entrat mai a l'Església o que n'han viscut del tot al marge...

Una de les coses que els pares acostumen a demanar és també que els seus infants puguin fer la Primera Comunió. Per això bé sabem que hi ha unes exigències que van més enllà de simples formalitats. El primer requisit que s'exi-

Els nens i nenes que han fet la Primera Comunió a Bonmatí aquest any.

geix és que l'infant sigui batejat. El baptisme és el que obre l'ànima per rebre els altres sagraments.

En segon lloc, es demana coneixement sobre els sagraments de la iniciació cristiana que han d'ensenyar els pares als seus fills. Els pares són els principals responsables de l'educació cristiana, és un deure i un dret insubstituïble.

Per tal d'ajudar els pares i perquè els infants coneguin els companys que també es preparen per rebre Jesús, cal assistir als dos cursos de preparació catequètica.

La Parròquia i els catequistes ajuden els pares i infants a sentir-se responsables, a conèixer i veure's encoratjats per rebre els sagraments de la Penitència i Eucaristia. Voldríem que la primera trobada entenedridora amb Jesús es fes amb

un cor ple d'amor i generositat, fugint d'ostentacions i competències de vestits, banquets i regals, que poden entorbellir la disposició de l'infant.

El mossèn i els catequistes desitgem que els infants que aquest any es preparen per fer la Primera Comunió, ajudats amb l'exemple dels seus pares i de tota la comunitat parroquial, vulguin trencar la ratxa de només combregar una vegada en la vida, i per això cal que continuïn en una formació catequètica que la Parròquia els ofereix cada any.

Vivim en un temps que la gent no reconeix prou bé els serveis, ni palpem resultats o èxits. No són temps optimistes però sí que ha de ser sempre l'hora de la confiança i fidelitat al Senyor.

Mn. Àngel Pla

Els nens i nenes que han fet la Primera Comunió l'any passat.

Els nens i nenes que han fet la Primera Comunió l'any 2000.

El rol actual de la infermera

Som infermeres i ens ha semblat necessari fer aquestes quatre ratlles per explicar què és la nostra professió actual, quins objectius i finalitat té.

La nostra història ens ensenya que la professió va ser creada per la necessitat de cuidar i curar, la qual practicàvem, ja llavors, de manera independent. Treballem conjuntament amb el metge, no sota les seves delegacions, i també podem prendre decisions pròpies.

Els nostres objectius són clars: donar una bona atenció a la comunitat (des de l'individu fins a la família), de manera que treballem en equip junt amb altres professionals. La nostra feina no es redueix a fer receptes i a posar injeccions, idea força arrelada a les zones rurals. Col·laborem en les receptes de crònics, ja que treballem en equip, però no és tasca d'infermeria. Som infermeres i per arribar aquí hem estudiat tres anys en una universitat per donar més que això. Volem que se sàpiga de què va el paper actual de la infermera perquè tothom en pugui fer l'ús adequat i així beneficiar-se'n.

Estem a la vostra disposició per:

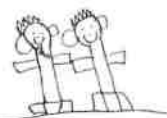
- Educació sanitària:
 - Dieta adaptada a les necessitats de cadascú.
 - Controls d'hipertensió i educació.
 - Controls de diabètics i educació.
 - Modificacions dels estils de vida.
- Prevenció de malalties a través de les campanyes vacu-nals.
- Prevenció de malalties a qualsevol edat, des del naixement fins a la vellesa.
- Educació a les famílies amb malalts a casa: recursos al seu abast, com cuidar-se el que cuida i com donar confort al malalt allit evitant complicacions majors.

Pot acudir a nosaltres tothom, recomanem almenys una visita programada a l'any per detectar possibles problemes com obesitat, diabetis, malalties cardiovasculars..., i donar-vos la informació correcta sobre dubtes que pugueu tenir referents a la vostra salut. D'aquesta manera us derivarem al vostre metge de capçalera si és convenient.

Com veieu, la nostra feina és molt àmplia i inclou molts temes. Ens agradaria que utilitzéssiu els nostres serveis; no cal esperar l'aparició de la malaltia, sinó que el sentit és el contrari: acudir a la nostra consulta abans que això passi. El que busquem és la prevenció i el benestar de les persones.

Gemma Caparrós Boixés i Maria Sanmartín Albertos
Diplomades en infermeria del CAP d'Anglès

Històries d'un figurant novell

Quan fa cosa d'un any, acollint-me a la possibilitat que em brindaven les normes laborals, vaig decidir de jubilar-me, tenia molt clar que calia proposar-me d'omplir el temps de la millor manera possible, tant pel que fa a les meves pròpies afeccions com a la col·laboració en alguna tasca per a la col·lectivitat. Sempre he pensat que el pitjor que li pot passar a una persona jubilada és no saber què fer, vol dir que el seu horitzó és molt limitat -és curt de mires, com es diu col·loquialment- i que no té massa imaginació, ja que, de coses per fer, per a un mateix i per als altres, n'hi ha un munt, l'únic que cal és tenir voluntat i il·lusió per fer-les; bé! comptant, és clar! que hi hagi salut, ja que si aquesta es fa el fonedís, la cosa canvia un xic o un molt, depenent del grau de gravetat de la malaltia o de les limitacions funcionals que pugui comportar.

Bé! A qui això escriu, per exemple, a part d'agradar-li molt escriure i llegir, també li plau el bon teatre i el cinema i tot allò que està relacionat amb aquestes arts, com a afeccions més principals, entre d'altres que no vénen al cas.

Tot aquest preàmbul ve com a introducció al títol del present escrit. Vet ací que un bon dia vaig veure a la premsa local que, a Girona, es feia un càsting per a candidats i candidates interessats a participar en el rodatge d'una pel·lícula. Es tractava, concretament, de "Soldados de Salamina", l'argument de la qual corresponia a un llibre del mateix títol, escrit per un professor -gironí d'adopció- en Javier Cercas, que havia tingut i té encara un èxit espectacular, el qual jo ja l'havia llegit i que, certament, m'havia complagut molt favorablement; tant per la seva qualitat literària com pel tema que tracta i la seva trama.

Malgrat que a vegades hi ha decisions que poden fer-me dubtar més o menys, abans de prendre-les, aquesta no em va costar ben gens. Tan bon punt vaig llegir la notícia, sense pensar-m'hi gens, vaig dir-li a la meua esposa: Me'n vaig al càsting d'una pel·lícula! Ella va posar-hi cara de circumstàncies -es pensava que ho deia en broma- vinga home! -em va dir- d'on surts tu, ara, només et faltaria això! fer pel·lícules! estàs molt d'or-

gues! Però en dir-li: Bé! si no t'ho vols creure, tu mateixa! Ja ho veuràs quan sigui l'hora; ho dic seriosament! és una nova experiència i m'abelleix provar-la, em digué: De què t'ha vingut això? et manca temps per fer tot el que t'has proposat i ara vols fer cinema. Què t'ha agafat ara?

T'ho explicaré tot seguit -vaig dir-li-, és el següent:

En primer lloc, si la pel·lícula segueix l'argument de la novel·la, tota l'acció de la qual transcorre, bàsicament, entre Girona i rodalies, els fets que narra són històrics i els van viure i patir gent semblant als nostres propis pares, la qual cosa ja ho fa prou important. No trobes?

En segon lloc, es tracta solament de fer de figurant -és a dir, d'extra o de comparsa, com es deia abans- no es tracta pas de fer cap paper important, ja m'agradaria, ja! per consegüent no implica compromisos ni responsabilitats, ni hi ha perill que em contractin a Hollywood, no pateixis! A més a més, no serà cosa de massa dies i tot els llocs de rodatge seran ben a prop.

Després, ja saps que m'agrada molt el cinema -com a tu mateixa- i és una ocasió per poder veure i viure, ni que sigui un xic, com funciona per dintre aquest món i com es fa una pel·lícula.

Finalment, es tracta d'una nova experiència que penso pot ser prou enriquidora i és amb aquest convenciment que no he dubtat ni un sol moment en apuntar-m'hi.

Bé! bé! -digué finalment ell- si ho tens tan clar, tu mateixa! Ja m'ho explicaràs! ja!

Així doncs, dit i fet. Vaig presentar-me, em varen acceptar i vinga! cap a fer de figurant.

Em va correspondre fer de presoner dels "rojos", aquella pobra gent que primer va restar confinada a un vaixell ancorat al Port de Barcelona -"El Nicaragua"- i que després, a la retirada d'aquells, varen ser transportats al Santuari del Collell, prop de Banyoles, i posteriorment afusellats al mig d'un bosc proper.

La meua intervenció, com la dels altres companys que també varen intervenir-hi, va durar quatre dies. El primer,

vàrem filmar a l'interior d'una fàbrica en desús, a Granollers, on, la sala de màquines, feia les vegades de la coberta del vaixell-presó (per cert que al pati d'aquesta factoria hi havia els decorats d'una popular sèrie de TV3, Temps de silenci, la qual cosa em va fer molta gràcia). El segon i tercer dia, la filmació es féu a l'interior i pati del Santuari del Collell, transformat en presó. Cadascun fou prou interessant, però... ah renoi! el quart dia fou el més apoteòsic o millor dit, el més colpidor, sota una pluja incessant, que ens acompanyà al decurs del dia, es va filmar l'escena de l'afusellament, al mateix lloc del bosc on el fet vertader es va esdevenir i, creieu-me!, va ésser tan versemblant, almenys per la meua manera de veure-ho!, que em vaig posar en la pell dels pobres que varen patir-ho de veritat i el meu ànim estava tan trasbalsat, en pensar-hi, que ni notava la gran mullena que m'anava impregnant fins al moll dels ossos, ja que al meu interior solament sentia ràbia, i impotència, per la tristesa d'uns luctuosos fets que es varen esdevenir, per culpa d'uns quants i que varen enfrontar gent d'identiques arrels i procedència, molts dels quals s'hi varen veure impel·lits sense tenir-hi art ni part, però varen patir, igualment, la crueltat de la guerra i les conseqüències de les consegüents repressions, tant d'un bàndol com de l'altre.

Per consegüent, ja ho veieu! tot i ser un simple i humil figurant, el munt de sensacions i sentiments que em va generar considero que varen ser d'allò més enriquidors i seran ben difícils d'oblidar. Va valer la pena, realment!

En canvi, molt recentment, he volgut repetir l'experiència, intervenint, també de figurant, en una altra pel·lícula que, filmada igualment a la nostra ciutat i província, al costat de l'anterior, no ha tingut color, m'hi he avorrit sobiranament, perquè hi he trobat a faltar una cosa, per a mi el més principal, la càrrega de sentiments de la primera.

Bé! tractant-se de temes de cinema, com a totes les pel·lícules, ara vindrien els títols de crèdit i els agraïments, però en el meu cas m'he de conformar posant-hi simplement un FI.

Lluís Torner i Callicó

Una mirada solidària

Resulta ser un tòpic ja molt estès avui, el fet de creure que els joves pateixen una crisi de valors. Caldria matisar, però, que alguns joves (sense posar-hi número) manifesten una escala de valors en la qual els primers llocs estan ocupats per l'arrogància, l'exhibició de marques, el superconsumisme, el materialisme i la superficialitat. En canvi, ocupen els darrers llocs la solidaritat, la fraternitat, la humilitat, la no-violència i l'acceptació de la diferència. Evidentment que no tots els joves responen a aquest perfil actitudinal, però Déu n'hi do els que hi ha.

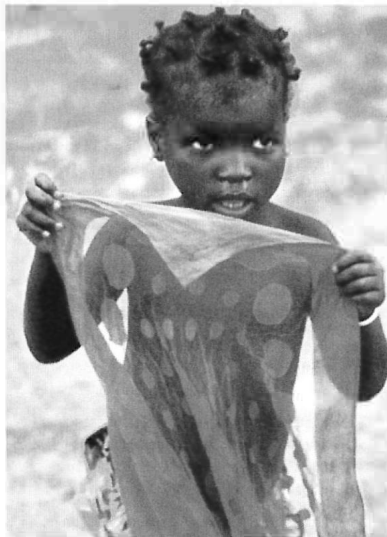
Com a persona i com a professional de l'educació, sempre m'ha preocupat aquest fet, sobretot si pensem que tots som producte de la cultura, de l'entorn social i de la formació rebuda. Educar, entre altres coses, és l'art de convertir els personatges en persones, i només això requereix dels professionals tanta energia, que sovint ens quedem en la transmissió de conceptes i procediments oblidant el que és fonamental: l'educació en valors. Amb l'objectiu de compartir idees, tot aprofitant aquest espai que la revista "L'Amic" em cedeix, voldria explicar-vos una experiència senzilla però alhora molt rica que vaig posar en marxa a l'escola on treballa: el Centre Educatiu de l'ONCE a Catalunya "Joan Amades".

Un bon dia, el nostre Centre va decidir formar part del grup d'Escoles Associades a la UNESCO. Això vol dir que ens vam adherir a la filosofia educativa que la UNESCO proposa a través del PEA (Pla d'Escoles Associades) mitjançant algun d'aquests projectes: Mediterrània (educació mediambiental), Linguapax, Patrimoni Cultural, Coneixement de les Religions, Accions Solidàries. Va ser precisament aquest darrer projecte el que va inspirar-me la idea del que ja feia temps veia com a necessari, però que no sabia com encaixar en el marc escolar. Així doncs, era qüestió de posar fil a l'agulla.

Superats els tràmits burocràtics, vaig comunicar als meus alumnes més grans la idea de formar, entre professors i alumnes, un grup de solidaritat que es mouria bàsicament al voltant

dels eixos següents:

- Realització de col·loquis o diàlegs per tal d'aprofundir en temes relacionats amb la solidaritat. Ens serviríem com a punt de partida o incentiu d'un text o historieta, una notícia d'actualitat, una cançó amb missatge a la seva lletra, una experiència testimonial, etc.

- Recollida i enviament de medicaments i materials específics per a persones cegues o discapacitades visuals d'altres països amb necessitats bàsiques no ateses.
- Elaboració d'una revista sonora (en CD com a suport de gravació) de caire formatiu i participatiu que seguís la filosofia proposada per la UNESCO i per nosaltres compartida, la qual abraça el diàleg entre cultures i religions, l'acció solidària i el respecte cap a l'entorn humà, social, lingüístic i ambiental. Tot des del lema "pensar localment, actuar globalment".

La resposta de l'alumnat en aquell curs d'arrancada (2000-2001), va ser més important del que jo mateix m'esperava: un 40% dels nois i noies van respondre afirmativament a la proposta; el primer pas va ser conferir-nos identitat com a grup, per la qual cosa vàrem triar entre tots plegats com a nom propi el de "Mirada Solidària". Des d'aleshores, ens trobem periòdicament de 5 a 6 de la tarda per portar a terme les nostres activitats.

Cal dir també que s'agraeix moltíssim el fet de no estar sol com a pro-

fessional portant la tasca referida. Puc dir això per experiència pròpia: aquest curs 2002-2003 un company de feina, i alhora bon amic, m'ajuda en la coordinació i animació d'aquesta activitat; no ens porta gran feina, només és necessari viure-la i sentir-la personalment, i això ja ens dóna l'energia per tirar endavant. Comptem també amb l'ajut d'un altre bon amic en les tasques de muntatge i disseny de la revista que porta el mateix nom que el grup: "Mirada Solidària". Al mateix temps, de forma esporàdica, tenim la col·laboració d'altres professionals que també és d'agrair. I tant se val; la participació dels alumnes i exalumnes que segueixen vinculats són igualment imprescindibles.

Val a dir que fins al moment hem enviat medicaments i materials específics, tant a persones cegues en particular com a escoles o institucions per a alumnes cecs i discapacitats visuals, a països com Perú, Nicaragua, Cuba, Argentina, Mèxic, Bòsnia i Equador. En aquests moments, estem fent una nova detecció de necessitats bàsiques i, per tant, aquest nombre de llocs on arribem augmentaran.

Hem editat ja dos números de la nostra revista i estem preparant el tercer. Els exemplars d'aquesta es distribueixen entre tots els membres del grup i se'n dipositen uns quants a la biblioteca del Centre.

Cada dia són més les persones que col·laboren amb nosaltres aportant materials nous o usats en bon estat per tal que els fem arribar allà on siguin més necessaris: bastons, llibres en Braille o casset, calculadores parlants, material escolar d'escriptura o didàctic per a persones cegues, materials per a la pràctica d'esports adaptats, complexos vitamínics per a la vista, etc. No obstant això, s'ha de dir que els ajuts materials que nosaltres podem aportar, no són mai quantiosos, han estat sempre modestos; però també han estat sempre profundament agraïts pels seus destinataris i això per a nosaltres ja ho és tot.

El procés de desenvolupament de l'activitat de "Mirada Solidària", ha

dut els alumnes a conèixer realitats per a ells desconegudes fins al moment: ONGs amb les quals contactem per al transport dels materials, xerrades amb testimonis personals que han viscut experiències de solidaritat, treballar per ajudar a d'altres, reflexionar sobre el nostre món i al voltant de nosaltres mateixos i la humanitat sencera, entendre que ajudant també ens sentim ajudats per qui ens necessita,...

D'aquesta manera, tant alumnes com professors, ens estem formant en valors i estem creixent plegats com a persones. Uns ho viuran com a una acció cristiana; d'altres, com a una acció humanitària; d'altres, potser, solament com a una experiència més però que d'alguna forma haurà marcat positivament les seves vides. Però a més, el que també és molt important, és que una activitat tan senzilla però tan intensa com aquesta, pot canviar la dinàmica escolar entre companys, entre alumnes, i desempolsar moltes il·lusions, motivacions i sentiments que restaven latents.

D'experiències com la descrita, segur que n'hi ha moltes funcionant i de millors i tot. Som ben conscients que no aportem cap novetat. Però que, el fet de compartir aquestes ratlles, també haurà estat útil a moltes persones que encara no s'han animat a engegar aquesta acció solidària a la seva escola, a l'esplai, al barri, al seu poble, etc. Des d'aquí els animem a fer-ho. Tots hi sortim guanyant; ningú no hi perd res.

Miquel-Albert Soler Martí

Aprendre a ser assertiu, aprendre a relacionar-se

Durant els mesos de setembre i octubre he estat fent un curs que s'anomena "competència social", impartit per la psicòloga Juani Mesa. De fet, l'introduïdor aquí a Catalunya i a Espanya va ser Manuel Segura, professor de la Universitat de Canàries. Han elaborat uns dossiers per aprendre a comportar-se a cada moment amb materials adequats a cada edat a la qual va dedicada. Es pot introduir a partir de Cicle Inicial. Els dossiers porten el nom de Decideix.

Manuel Segura, Margarita Arcas i Juani Mesa havien experimentat aquest programa en àmbits de delinqüents i drogodependents a Tenerife. A partir d'aquesta experiència es va creure molt necessari i important treballar-ho a les escoles, començant sobretot per escoles marginals.

El programa de competència social pretén ajudar l'alumnat a aconseguir una millor relació interpersonal i a resoldre les dificultats i els problemes d'una manera positiva mitjançant el desenvolupament personal:

- Habilitats cognitives (intel·ligència interpersonal i intrapersonal).
- Maduresa en el raonament moral i els valors.
- Adquisició de control emocional i de conductes i habilitats socials.

Ser competent socialment vol dir aconseguir relacions interpersonals assertives. Assertivitat significa fer o dir el que jo crec que és just i difícil, tenint en compte el dret de l'altre.

Per ser assertiu fa falta tres factors: el cognitiu, el moral i les habilitats socials. El cognitiu es refereix a la intel·ligència específica que hom té per relacionar-se amb els altres. La intel·ligència ens permet buscar el màxim nombre d'alternatives, preveure conseqüències, posar-se en lloc de l'altre i saber escollir els mitjans per aconseguir els objectius fixats.

El creixement moral, segons Kohlberg, deixeble de Piaget, té sis estudis. El primer és el de l'heteronomia, correspon a l'edat de 5 anys i es dona quan el bé i el mal els determinen els altres. L'egoisme mutu és el segon i comprèn entre els 6-12 anys; es descobreix la llei del Talió, si jo et convido a la meua festa, tu també m'has de convidar... El tercer és el de les expectatives interpersonals, que correspon a l'estadi d'entre els 12-20 anys i és quan un fa el que els altres esperen d'ell (els amics sobretot, molt influents en aquestes edats). El quart és el de la responsabilitat, un es fa responsable d'allò que s'ha compromès a fer. El cinquè és la responsabilitat vers els altres. I, finalment, el sisè és el dels drets dels altres, es tracta de pensar que els altres tenen els mateixos drets que tu. A aquest últim estat només hi arriben les persones molt altruistes, com ara Teresa de Calcuta, Ghandy, M.L. King i d'altres persones anònimes.

Pel que fa a les habilitats socials, són el resultat d'aconseguir desenvolupar el factor cognitiu conjuntament amb el moral. Ensenyant habilitats socials als infants de les nostres escoles els estem ensenyant a ser assertius, a saber demanar un favor, a fer una queixa, a disculpar-se, a enfrontar-se a les pressions d'un grup, a negociar..., en definitiva, els estem ajudant a viure. També s'ensenya a tenir control emocional a les persones impulsives i agressives, ja que hi ha conductes que cal controlar; però també s'ensenya a no ser inhibit, atès que la inhibició perjudica greument la personalitat. El terme mitjà és el que proposa aquest programa i suposa aconseguir l'assertivitat. S'ha de dir el que un vol dir, amb el vocabulari socialment adequat i amb l'entonació adequada. S'ha de fer el que un creu que és millor, però assertivament.

Per saber-ne més podeu llegir:

- "Habilidades sociales en la infancia", de Michelson. Editorial Martínez Roca.
- "Obtenga el sí - El arte de negociar sin ceder", de Fisher i Ury. Ed. Gestion 2000.

Rosa Taberner i Bosch

Tardorenc

A la tardor, un grup d'ancians feien tertúlia en una terrassa i, com sempre, afloren vivències particulars. Són persones que tenen concentrades en la seva cara, i en les seves espatlles, totes les misèries que han sofert al llarg de l'existència. Tristeses, penalitats i sofrències que s'han anat acumulant. En molts d'ells, la il·lusió s'ha evaporat dels ulls petits i enfonsats. Qualsevol fotesa és un pretext per discutir. La cosa més insignificant és motiu per generar controvèrsies. Gent trista, pobra, inapènt, esqueixada, exsangüe, que s'exaspera per nicieses. Per a quasi tots ells, l'aspiració diària és prendre el sol amb un ensopiment ben administrat, tot esperant els rigors hivernals. Un avi octogenari es lamenta de la manca de fraternitat de la seva família. Potser el seu caràcter és el d'un perfecte biliós. Potser està carregat de raó. Un altre avi insidiós i botifler, forneix les seves converses de llegendes amb tocs de deliri inversemblants. La vida és confusa, i cada persona té una visió diferenciada. Tot es tradueix segons el prisma amb què es mira. En aquestes edats arriben les defallències, les cames no els arrien, s'han acostumat a faltar-se l'un amb l'altre. Es recorden de cinquanta o seixanta anys enrere i han oblidat el que han fet una hora abans. La idea de la mort no els angunieja. Ja tenen la creença que s'està acostant... Els anys frenen els entusiasmes. Un d'ells remarca que són com els trens vells, que han de panteixar i agafar impuls a cada petit repetjò.

En escoltar això, un home xaruc, potser un xic geniüt, però bona persona, romaní assegut, abstret. I en el silenci que en un moment planava en el grup, una guspira de frenesí s'agitava en l'àlbum dels records mig oblidats en la massa encefàlica. Desatenent els companys i a propòsit d'oír la paraula tren, evocà un dia de tardor de la seva joventut.

El ferrocarril estava parat a l'andana, esperant l'ordre de sortida. Diverses parelles de joves s'acomiadaven amb les mans agafades i els ulls plorosos. Els nois s'incorporaven al servei militar, i les noies els feien costat fins

a l'últim moment. El comboi iniciava la marxa. Des de la finestreta, ell deia adéu a la xicota, i en l'últim revolt va veure encara el mocador a la mà de l'estimada que l'anava movent com a última salutació. Ho recordava com si fos avui. Havia pujat al tren tentinejant com a un noctàmbul en tornar d'una disbauxa. A la nit quasi no havia dormit. Els sentiments el neguitejaven. El dia abans, els dos enamorats ja s'havien acomiadat més íntimament, sota les brises autuminals, en un bosquet on els faigs i els pollancre tenien color d'aram i d'or resplendent. Sols sentien la veu d'un fontinyol sota d'algun penyal. En aquell moment no pensava que existís res més valuós que l'amor. Quina sort poder ser correspost! Marxaven quan el cel s'esllanguia, sense pensar que no tornarien a contemplar junts aquell paisatge meravellós.

Passà moltíssim temps vestint uniforme caquí. Primer la "mili", que s'entroncà amb la guerra. Camp de concentració. Nou servei militar. Era un no mai acabar. Sempre, però, portà prop del seu cor la fotografia de la xicota, que suposava l'estava esperant. La solitud el frustrava. Sovint suportà fortes tensions. Aquella "foto" l'apaivagava de molts calvaris. Escrivia amb freqüència i esperava amb deliri les respostes de l'estimada. Gentils paraules escrites en paper color de rosa, petits detalls l'ajudaven a superar els problemes i obstacles quotidians, fent les jornades més plaents.

A causa de la conflagració i problemes inherents a dita lluita constant, les cartes s'espaiaren per un i altre costat. O sí s'escrivien, no arribaven a la destinació, fins que desaparegueren definitivament. La fotografia i la seva continuada visió estimulaven records íntims, i somnis i fantasies eròtiques. Esperava que el sentiment fos mutu, ja que ella també tenia diverses fotografies seves. Una manera de no perdre l'afecte, pensava que podia ser conservant com un tresor aquella figura de noia de la fotografia que cada vegada era més rebregada per contingències de la campanya bèl·lica. En els moments més depriments de la lluita per la vida, la seva contemplació representava una alenada d'aire pur, recordant la tarda tardorena de la vigília de la partida, reviscolant tot el seu cos. No perdia l'esperança de continuar les gratificants relacions iniciades. En el front de guerra, en la trinxera, mirava la lluna, la mateixa lluna que suposava que ella també estava veient des del seu poble. Almenys així ho convingueren en separar-se, com si allò en certa manera els unís. Qui sap si encara hi pensava amb aquella espècie de prometença.

Per això, al cap de bastants anys, quan finalment pogué tornar llicenciat a casa, al seu poble i, també precisament per la tardor, quedà decebut en no trobar-la a l'estació esperant-lo. Potser no ha rebut la carta! -pensà. Malauradament, la qüestió era més greu. La família, i principalment la mare, li ho

explicà detalladament.

Aquella noia, amb la qual havien fet tants projectes de futur, es deixà captiva per l'amabilitat, la simpatia, o el que fos, d'un altre noi, i ja feia temps que sortien formalment. Amb aquests i altres detalls d'amics, quedà aterrat per la flaqueza de no acceptar el repte d'aquesta llarga espera. Tenia l'esperança de què en veure'l, les aigües tornessin a mare. Però s'hagué de rendir a l'evidència. L'apassionament pel contrincant era massa arrelat. Ni tan sols intentà esbrinar les causes d'aquella conducta, que ell considerava immoral i que honradament no se'n creia mereixedor.

Sentí una forta punyida en les fondàries del seu pit, en sentir-se totalment rebutjat. Tot d'una s'adonà que el cor se li estrenyia en aprofundir en els fets. Potser era un reflex del que passava en la societat d'aquell temps. Encara hi pensà en un llarg període. Féu moltes conjetures. Potser ella no s'havia enamorat mai del tot..., o les seves relacions foren ingènues, o egoistes, o francament, és que no estaven fets l'un per l'altre. I degué arribar un moment en què a ella li caigué la bena dels ulls o deuria creure que el seu lligam no era prou fort per durar. O tal vegada ella no era prou madura per suportar tants anys amb el promès allunyat i sense notícies. O tal vegada no fou prou assenyada per entendre que quan l'amor és vertader, perdura sempre, per més que sorgeixin fantasies idealistes, o l'encalç sistemàtic d'altres joves. L'amor exigeix com a mínim una espurna de voluntat i de paciència. El cas és que l'afecte d'aquella xicota, si és que va existir, es va desfer com un gelat en una estufa. És difícil escatir el perquè! Fos com fos, sempre costa entonar un "mea culpa", "mea grandíssima culpa".

Afortunadament, la naturalesa humana és de tal manera que per més sagetes enverinades que rebem d'aquesta mena, som capaços de reunir coratge suficient per tornar a obrir-se pas, on altres cors femenins acolliren amb complaença el que una noia poc gentil rebutjà amb menyspreu.

En aquell moment, els companys de la colla de vells plegaven veles per separar-se, i a fe que ell no s'assabentà de res, de les explicacions dels amics.

Per un moment revisqué un episodi ocorregut molts anys enrere...

Pere Motjer

La vellesa i els vells

En els últims anys la vellesa s'ha convertit en un repte social, no solament pel fet que ha augmentat notablement el nombre de vells, sinó també perquè han augmentat el nombre d'anys que viuen les persones grans. Mes vells i més duració de la vellesa són les claus que revelen la impotència del problema.

La vellesa com a concepte, és a dir com aquell període de la vida en que es donen una sèrie de circumstàncies particulars de deteriorament físic i mental, ha existit i existirà sempre. Però les persones que el componen sempre són diferents i, per tant, no es pot parlar en un sentit ampli de la vellesa sense tenir en compte el moment històric, social i cultural en el qual estan inmersos les persones grans que la formen.

Segurament aquells que ara tenen vuitanta anys tenen molt poc a veure amb les persones que tindran aquesta edat d'aquí a tres dècades, doncs probablement els seus interessos i les seves afinitats seran molt diferents, degut en bona part a les diferents experiències i esdeveniments vitals viscuts per uns i altres. Avui, per exemple, un sexagenari només és vell en sentit burocràtic, per haver arribat a l'edat en que generalment té dret a una pensió, mentre que no fa pas tants anys aquesta persona hauria estat considerada un ancià. Ara una persona arriba a la vellesa, no burocràticament sinó fisiològicament, quan s'aproxima als vuitanta.

En aquest mateix sentit, ni tan sols podem parlar de la vellesa actual com a una entitat única i homogènia, doncs de vells n'hi ha de molts tipus, des del vell satisfet de sí mateix i de la seva vida al vell desesperat; i entre aquestes dues actituds tan extremes, la indiferència, l'obstinació d'alguns en no veure's les arrugues i la debilitat creient viure en l'eterna joventut, la rebel·lió a través del continu esforç i de prosseguir el treball de sempre, o pel contrari els que viuen la vellesa amb un gran desinterès per les coses quotidianes o, fins i tot, els que la viuen com si fos ja l'altra vida, tencant tots els vincles mundants.

I és que la vellesa no és una escissió de la vida anterior, és la continuació d'una infantesa, una adolescència i una maduresa determinades. Reflexa la visió de la vida de les persones i en canvia la seva actitud cap a ella segons l'hagin concebut, si com una muntanya inaccessible i difícil d'escalar o com un corrent en el que un està immers i que discorre lentament.

Però tant si un és vell serà i satisfet que arriba tranquil·lament al final dels seus dies, com si és un vell inquiet que recorda sobretot les seves caigudes, tots dos viuen de forma més o menys intensa el món de la memòria. Es diu: al final ets el que has pensat, estimat, realitzat; jo hi afegiria: ets el que recordes. Els records són la gran riquesa de les persones grans, són els pensaments que van tenir, les accions que van realitzar, les persones que van conèixer, les cares que van besar i dels quals els únics guardians en són ells mateixos.

La dimensió en que viu el vell és el passat, el temps futur és massa breu perquè els preocupi què succeirà. La vellesa dura poc, però precisament perquè dura poc cal utilitzar el temps no tan en fer projectes d'un futur llunyà, sinó en intentar comprendre el sentit, o els ense sentit, de la seva vida. El món del passat és aquell on a través de la rememoració un es refugia en ell mateix i reconstrueix la seva identitat que s'ha anat formant a través de tots els actes de la seva vida enllaçats entre si, és on un es jutge, s'absolt o es condemna. Però cal afanyar-se doncs els temps de la memòria avança al contrari que el real: els records que afloren són més vius com més allunyats estan els successos en el temps, però cada rostre, cada paraula, cada cant per llunyà que sigui, recuperat quan semblava perdut per sempre, l'ajudarà a viure.

Maria Marcó i Arbonés

Escòcia

La terra dels Scots

Un fons blau creuat per dues franges blanques, la seva bandera. Un unicorn blanc, representant de la puresa, un símbol. El card, la seva flor. Aquests tres elements ens transporten cap a una terra mística, de cultes ancestrals, cap a una terra celta de gran bellesa anomenada... Escòcia.

País amb un clar sentit diferencial dins el Regne Unit, nacionalista en essència: és, però, un país obert, amable i acollidor en tots els sentits.

Conté una verdor esplèndida que s'estén per les nombroses valls, que arriba fins als boscos atapeïts de falgueres i fins als majestuosos llacs. Si tanquem per uns moments els ulls i sentim les alenades fredes del vent, podrem sentir encara els laments dels seus fantasmes. Són els cavallers dels clans vençuts a les batalles. Aquesta terra aboca un sentiment de pau. Ens deixa a la boca un regust de romanticisme tràgic, típicament celta. La suavitat melòdica de la música escocesa acompanya al descobriment d'aquesta terra. Ens convida. Ens sedueix. Visitem a la part oest d'aquest país els llacs, entre les valls. El llac Lomond, marc escènic de les aventures del bandoler Rob Roy i, evidentment més al nord, el llac Agnes, més conegut per Ness, on s'amaga un dels misteris més grans de la naturalesa, Nessie. És una mena de monstre prehistòric que hauria sobreviscut durant milers d'anys, i que en sobreviura encara més com a reclam turístic. A un marge del llac, com abocant-s'hi tímidament, s'aixeca el castell d'Urquarth, testimoni dels avistaments.

Però Escòcia té mil encants, mil racons per descobrir. Edimburg n'és un exemple, tan senyoriuola i pintoresca. Amb el seu castell coronant sobre unes roques la ciutat. El Holyrood Palace,

Diuen que els plecs dels kilts -les típiques faldilles escoceses- s'inspiren en els d'aquests penya-segats de Kilt Rock.

Castell d'Eliean Dorian, construït per fer front als vikings. A la dreta: restes de la Catedral de St. Andrews, el més important centre eclesialístic escocès abans de la Reforma Eclesiàstica (costa Est d'Escòcia).

actualment residència reial, amb un petit museu ple de curiositats dels segles XVI-XVII i XVIII. També, és clar, la ciutat georgiana i la ciutat medieval, tan enigmàtica.

A mesura que anem enfilant vers el nord del país, el cel canvia el seu color. Els rajos de sol que de tant en tant traspuaven pels núvols grisos, són cada vegada més rars. El paisatge és més trist i despoblat. Portree, a la petita illa de Skye, dóna tot l'aspecte d'un poble sense pols, inert, com també Inverness, la capital de les Highlands. En aquesta ciutat hi ha un gran índex de suïcidis, el més alt del Regne Unit. En una terra on hi ha poques hores de sol durant l'hivern, cal buscar algun al·licient, i els escocesos l'han trobat en els típics pubs on, a part de la seva famosa cervesa, es consumeix tot un referent nacional: el whisky. A Piltrocky hem visitat la destil·leria Blair Athol. Els escocesos, com a grans amants d'aquesta beguda, l'han convertit en una de les seves principals aficions. L'alcoholisme ha estat una de les xacres d'aquesta societat. El guia ens explica que, per exemple, a la famosa plaça de Charlotte (Edimburgh) totes les cases que l'envolten són idèntiques completament... menys el color de les seves portes: blava, vermella, verda... És un costum, i s'ha pintat així perquè antigament els homes, quan tornaven dels pubs, poguessin trobar la seva casa, i no ficar-se a cal veí. Curios però cert.

Malgrat tot, és un indret tranquil, això sí, amb forta personalitat i marcat caràcter. Bona mostra d'això són les narracions històriques que fan constantment referència a la lluita contra

l'invasor, a la lluita contra l'anglès, de les quals, val a dir, se'n senten orgullosos. No en va, els escocesos tenen en un dels seus emblemes un lleó, mentre que els anglesos en tenen tres. A tall de mofa, els primers n'expliquen el significat: un escocès val per tres anglesos.

A Glasgow s'eleva en un pedestal l'estàtua eqüestre del general Wellington, personatge poc simpàtic als ulls escocesos, per la repressió que patiren sota el seu poder. De tant en tant, podem veure aquest personatge i al seu cavall coronats amb còns de carretera, prova de la simpatia que els desperta; val a dir que la posició de l'estàtua té molt a dir: mira vers al sud, vers Anglaterra, d'on provenia, i a on els agradaria que hagués tornat.

Una altra joia històrica és Stirling, testimoni viu de les batalles de la independència més importants d'Escòcia, amb els seus herois William

Wallace i Robert the Bruce, que donaren sentit a la resistència contra l'ocupació anglesa.

Camí vers Aviemore, més al nord, trobem un exemple del caràcter rebel escocès, una mostra gràfica d'ironia; en uns sanitaris públics hi llegim: "the last english colony" (l'última colònia anglesa).

Al castell d'Eliean Dorian hi trobo una senyora que em confirma, amb somriure còmplice als llavis: "els escocesos no ens sentim anglesos".

A tall il·lustratiu, a Glasgow no és gens habitual trobar-hi banderes britàniques, ni tan sols en edificis públics, com és ara l'Ajuntament.

En fi, un poble que no té desaproveïtament, amb una història prou interessant com per endinsar-s'hi, i un paisatge prou bonic com per visitar-lo.

No us animeu?

Roser Martínez i Casadevall

L'Ajuntament de Glasgow.

Santuari de la Mare de Déu del Mont i Verdaguer

Hi ha dues raons per fer una escapada enguany al santuari de la Mare de Déu del Mont. Una, l'any Verdaguer. Fa cent anys que va morir el poeta de Catalunya, i a dalt del Mont es conserva molt bé l'habitació i el llit on va dormir l'eximi poeta. I, l'altra raó és que el santuari ha estat renovat de dalt a baix, el que el fa més íntim i acollidor.

El 25 de juliol de 1884 mossèn Cinto Verdaguer, després d'haver passat uns dies a Banyoles, s'enfila a peu cap al santuari de la Mare de Déu del Mont passant per Lligordà, Beuda i fins al monestir de Sous i el Mont. Segons expliquen Modest Prat i Joan Carreres en el seu llibre Verdaguer a la Mare de Déu del Mont, el rector de Sous, que vivia a dalt del santuari *"li ofereix a Verdaguer la millor habitació d'aquell niu d'àligues: una incomparable vista del Pirineu 'des del mar a Cerdanya, coronat pel majestuós Canigó', segons expressió del poeta"*.

Mossèn Cinto va estar tot l'estiu al santuari, si bé anava fent sortides, sobretot al Noguer de Segueró, una de les cases pairals més importants de Catalunya. L'any següent el poeta va fer una escapada de tres o quatre dies al Mont. L'estada de mossèn Cinto a *"aqueix niu d'àligues on no puguen sinó oracions, i on no veig més que pastors i pagesos, mos mestres"* va ser per a ell molt enriquidora. Va escriure molts textos que parlen de la Mare de Déu del Mont, redactats pràcticament tots durant la seva estança a dalt d'aquell cim i va gaudir d'una pau que li féu escriure al canonge de Vic i amic seu mossèn Collell: *"Fa molts anys que no havia passat dies tan tranquils i solitaris i dolços; verament jo no he nascut per viure a les ciutats i sento un ver sentiment d'haver-hi de tornar"*.

Actualment, pujar al Mont és extremadament fàcil, ja que des de la carretera de Figueres a Besalú, a l'hostal d'en Vilà, surt una ruta de 19 quilòmetres molt ben asfaltats, encara que una mica estreta, el que fa el camí més agradable. Abans d'enfilar l'últim tram per arribar al santuari passem per davant del monestir de Sous, les ruïnes del qual cal visitar.

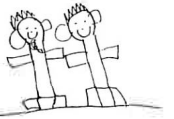
La fundació del monestir de Sous data de l'imperi de Carlemany. Els edificis són d'un romànic primitiu, auster, amb arcs d'escassa altura. Amb els segles s'hi van fer afegitons. El monestir depenia del de Sant Aniol d'Aguja fins que els monjos es van traslladar a Sous, des d'on l'abat va tenir gran influència en el comtat de Besalú, de manera que al segle XI el monestir de Sant Llorenç de Sous o del Mont era un dels més importants de la diòcesi de Girona. El 1592

va ser incorporat al monestir de Sant Pere de Besalú.

Quan mossèn Cinto va ser al Mont, l'església de Sous era encara parròquia. El poeta va assistir a la festa del poble, que explica així: *"Hi eren tots, i fins alguns convidats. L'església era ben desmantellada i pobra, mes la pabordessa l'havia escombrada per la festa, l'havia regada i havia escampat una faldada d'espígol, collida tot venint de casa seva; havia tret els florers i pitxers de l'armari i, a falta de flors de jardí, hi havia posat flors de Sant Joan i corones de rei, collides en el cingle de Roca Pastora. Els sacerdots veïns, el senyor rector, ajudats dels pagesos, cantaren l'ofici. A l'ofertori, l'Obrer s'ha presentat al temple amb una coca rodona, voltada d'altres nou, més petites, totes elles amb un brot d'alfabrega plantat al mig. Les ha penjades al cor, dins d'un paner cobert amb un mocador blanc brodat, i a mi m'ha tocat la sort de beneir-les"*.

A Sant Llorenç de Sous, en els darrers anys, s'hi han fet treballs de reconstrucció i de neteja i ara es pot endevinar l'antic esplendor del cenobi benedictí, que anys enrere estava totalment cobert de terra i de matolls fins al punt que ni s'en-

devinava des de la mateixa carretera.

Deixem ja Sous i enfilem-nos fins al santuari. La vista que tenim als nostres peus només pot ser descrita per un poeta com mossèn Cinto: *"L'espectacle que es descobreix, tant des del terrat de la casa com des del Pedró, que està al cap de la serra, darrere el santuari, és meravellós. Des d'ací es veu tota la serralada del Pirineu, des de Puigmal fins a la mar, renglera d'enormes muntanyes que des d'ací semblen dominades per l'ample i alterós Canigó. Aqueixa té a llevant les de Maçanet de Cabrenys, que amb els seus marlets recorden les de Montserrat; les Salines; el coll de Panissars, dominat pel castell de Bellaguarda; Requesens, tron de la Verge d'aquest nom, a la qual demanen els figuerencs la sanitosa tramuntana; el coll de Banyuls, per on passaven fa trenta anys, a ruta feta, els contrabandistes; les dues muntanyes de Sant Pere de Roda i Paní, aquesta ficada de peus dintre la mar de Roses. Davant eixa filera de gegants n'hi ha una altra de menys important, mes que no és pas de requetens: Bassegoda, Montnegre, de França, les cingleres de Sant Aniol, i altres que s'allunyen cap a trobar el turó de Sant Antoni i el Taga, formant l'antemural dels Pirineus... ¡Quantes dotzenes de pobles i viles es veuen des d'aqueix incomparable mirador: des de Figueres, la reina del pla, fins a la immortal Girona que, recolzada a la serra dels Àngels, sembla repassar el compte de ses glòries, tot emmirallant-se en el Ter, que corre a ses plantes! Més ençà es veu Banyoles, amb el seu hermós estany, flor d'aquest paisatge, que el perfuma amb la dolça flaire de la seva fe i amb l'aroma de les seves primitives tradicions..."*

Podríem continuar però no hi ha més espai. Entrem al santuari i anem a saludar la Mare de Déu, una imatge d'alabastre de Beuda, que presideix un temple d'estil bizantí, d'una sola nau, cobert amb volta de canó.

El capellà responsable del santuari, mossèn Enric Sala, s'ha proposat reconstruir totalment l'hostatgeria i podem dir que ho ha aconseguit en un 70%, ajudat per un equip de gent entusiasta que forma el Patronat. Qui ho ha vist i qui ho veu! Hi vaig ser fa pocs dies i no m'ho podia creure. Un edifici ròneg i trist s'ha convertit en un de nou, ple de llum i amb totes les comoditats mínimes que es poden demanar avui dia. Hi ha cinc habitacions dobles, amb tots els serveis i una altra, amb vuit lliteres, per si s'hi vol anar en grup. I en aquests moments s'està treballant en un nou menjador, des del qual es veurà una vista impressionant mentre anem fruint d'un menjar senzill però apetitós. El responsable del santuari té molt clar que abans que res ha de ser un lloc on el visitant hi trobi pau i tranquil·litat i assequible a l'economia de la majoria de la gent. Quan estigui tot acabat hi

haurà una sala biblioteca on es pugui treballar com ho féu mossèn Cinto en el seu temps. La veritat és que si hi ha un lloc antiestrés aquest és el santuari de la Mare de Déu del Mont. S'ha restaurat l'habitació i el llit on hi dormí el nostre poeta més significatiu, que podem visitar amb devoció històrica. A part del que va escriure allí, cal destacar que fou en aquest lloc on va fer uns retocs al seu llibre Canigó.

Es fa difícil abandonar aquest indret. A la tornada, si encara ens queda temps, tenim molts indrets plens d'història per visitar: Lladó amb el seu priorat, Beuda, el santuari de Palera, Maià de Montcal, Besalú...

Pep Collelldemont

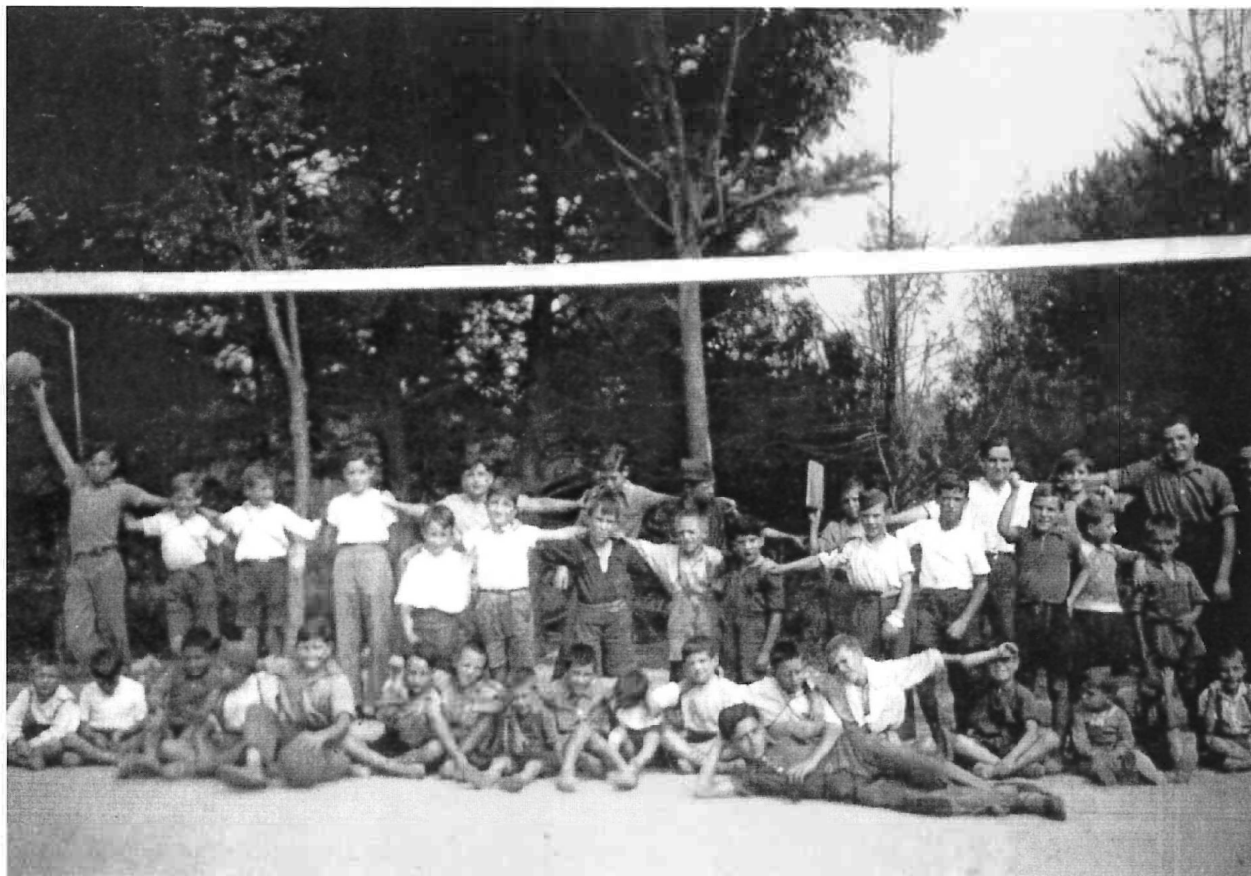

A la fotografia, les nenes que l'any 1958 anaven a l'escola de Bonmatí amb la seva mestra, Assumpció Clotet. D'esquerra a dreta, a la fila de davant: Catalina Torrent, Pilar Torrent, Glòria Torrent, Marta Torrent, Carme Ribas, Angelina Bordas, Carme Garganta, Herminda Pinto, Núria Comas, M. Antònia Torrent, Dolors Pol, M. Àngels Torrent i Margarita Vilagran. A la fila del mig: Dolors Sidera, Dolors Torrent, M. Rosa Casacuberta, Montserrat Torrent, Rosa M. Surroca, Angelina Pujolràs, Dolors Serinyà, Consol Serrat, Conxita Ribas, M. Lluïsa Torrent i Joaquina Julià. A la fila de darrere: M. Carme Serrat, Rosa Gelada, Mercè Torrent, Anita Martín, Hortènsia Call, Carme Pol i Dolors Sayols (Fotografia cedida per M. Àngels Torrent).

Foto de grup del jovent de Bonmatí amb motiu de la Setmana Mariana de l'any 1962 (Fotografia cedida per M. Àngels Torrent).

Els alumnes de les escoles de Bonmatí l'any 1936 (Foto cedida per Carne Ballesta).

D'esquerra a dreta, escoles de Constantins i de Vilanna; a baix, escoles de Sant Julià i Sant Climent. Totes quatre foren construïdes amb motiu de la proclamació de l'Estatut de Catalunya l'any 1932. Avui estan destinades a altres funcions. És interessant fer notar que el primer mestre que va exercir en aquesta escola de Vilanna fou Josep Mascort i Ribot, un home que en les eleccions del 1933 i 1936 sortí elegit diputat per Esquerra Republicana de Catalunya a les Corts.

RUNES AL CAMÍ DE SANT JULIÀ DEL LLOR.- La instantània realitzada el passat mes de novembre per Josep Pérez Raventós ens mostra una sèrie de runes de construcció al camí de Sant Julià del Llor, una imatge que no voldríem tornar a veure ni en aquest ni a cap altre indret i que demostra la manca de civisme de l'autor o autors de l'abocament. Malauradament, el comportant incívic d'uns quants individus, com en aquest cas, perjudica no solament la imatge del nostre municipi sinó també la butxaca de tots els seus veïns, ja que les runes s'hauran de reitar i serà l'administració qui es farà càrrec del cost d'aquesta operació, destinant-hi uns fons que podrien servir per altres coses molt més beneficioses per la comunitat. És inacceptable que, simplement per estalviar-se uns diners, es continuïn fent aquest tipus d'abocaments incontrolats quan hi ha empreses que es dediquen a recollir-los selectivament i a dipositar-los en els llocs habilitats expressament per aquesta finalitat.

Sopa de lletres

Trobar 20 poblacions gironines

I E P O S E N A L B
 T L A S T O Q N E A
 A S N I A S T G O S
 P O R T B O U L N C
 A M E R R R O E A A
 L A F U O T O S C R
 S L I S R T O S S A
 N A M A S S A N E S
 A P U R A D E R B S
 E Q A N A L L U G A

Glòria Casadevall

SOLUCIÓ:
 Aguilana, Alp, Amer, Anglès, Basora, Begur, Bescanó, Biales,
 Breda, Massanes, Olot, Osor, Palamós, Pals, Portbou, Quart,
 Roses, Salt, Sils, Tossa.

Problema

Tenim 9 boles amb el mateix diàmetre, però n'hi ha una que pesa més que les altres i l'hem de trobar amb només dues pesades a la balança de platets.

Josep Pérez Raventós

SOLUCIÓ:
 Fem tres grups de 3 boles cadascun.
 Agafem 6 boles i en posem 3 a cada plat. Si pensen el mateix,
 la balança quedarà a nivellada. Per tant, descartarem aquestes 6
 boles i sabem que la que pesa més que les altres és en el grup
 de les 3 que queden. D'aquestes 3, n'agafem 2 i en posem
 una a cada plat, si una és decanta ja la tenim i si pesen el mateix,
 serà la que no hem pesat.
 En el cas que a la primera pesada la balança no s'anivella,
 també sabem el grup on és la bola que pesa més, així doncs,
 farem la mateixa operació de posar-ne una a cada plat.

Rostit de porc al forn amb nous i prunes

► Ingredients:

1 tall rodó d'espalla de porc, 2 o 3 grans d'all, 50 grams de nous, 1 ceba i 3 tomates, 10 grams de farina, ¼ de litre de vi negre, ¼ de litre d'aigua o brou amb pastilla, 1 llimona, oli, sal i pebre, 300 grams de prunes sense pinyol.

► Preparació:

Poseu les prunes en remull amb el vi.
 Peleu els alls i introduïu-los dins la carn; salpebreu-la i regueu-la amb llimona. Poseu-la en una plata d'anar al forn amb una mica d'oli i feu-la coure. A mitja cocció, regueu-la amb el vi de la maceració. Peleu la ceba, talleu-la i feu un sofregit amb les tomates. Quan estigui, passeu-lo pel xinès. En el morter, xafeu la meitat de les nous, afegiu-hi la farina i diluïu-ho amb el brou; afegiu-ho al sofregit i aboqueu-ho tot a sobre la carn. Afegiu-hi les prunes. Les altres nous trossegeu-les i poseu-les sobre la carn quan sigui cuita.

Ratafia catalana

Licor elaborat per maceració de nous verdes, herbes i espècies durant quaranta dies, amb una graduació d'entre 26 i 29 graus.

► Ingredients:

- Les herbes: les principals són la tarongina, la marialluïsa, la menta i el polioli. També s'hi posa: camamilla, escabiosa, espígol, farigola, flor de magnòlia, flor de magraner, ginebró, ginesta, herba fetgera, lloer, malví, mar-duix, nepta, orenga, pericó, plantatge ample i estret, rementerola, romaní, ruda, sajolida, salsa de pastor, sàlvia, saüc, til·la, tomanyí, romeguera, etc.
- L'aiguardent: ha de tenir entre 26 i 29 graus. Si no és anisat, podem afegir a la ratafia les herbes següents: anís, anís estrellat, comí, fonoll o matafaluga.
- Els fruits i les espècies: nous verdes, nou moscada, claus d'espècia, canyella, llimona i gíngebre.
- El sucre: normalment s'hi afegeixen entre 200 i 300 grams de sucre per litre, però si l'aiguardent ja és prou dolç sovint no cal posar-n'hi.

► Preparació:

1- La tradició diu que cal collir les herbes la nit de Sant Joan, que és quan tenen més propietats. Un cop tenim tots els ingredients, els incorporem a la garrafa on tenim l'aiguardent. 2- Deixem la garrafa a sol i serena durant quaranta dies, tapada amb un tap de suro. De tant en tant cal remenar-la. 3- Passat aquest temps, colem la ratafia amb filtre de paper o roba de fill, i deixem que reposi un parell de mesos. Ha de tenir un color fosc, negre marronós, brillant, viu, llampant, que no es vegi tèrbol. Quant al gust, no s'ha de notar que cap ingredient domini per sobre d'un altre.

Borratxo

► Ingredients:

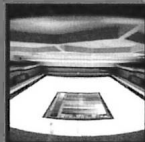
150 grams de sucre, 3 ous, 150 grams de farina, 3 cullerades de llet, un pols de sal, un paquet de Royal.

► Preparació:

Bateu els rovells d'ou amb el sucre. Llavors afegiu-hi la llet i a poc a poc la farina i la llevadura. Per últim, les clares a punt de neu. Poseu-ho en un motllo de corona untat amb margarina i deixeu-ho 30 minuts al forn. Un cop tret del forn, es banya amb el xarop calent. Es pot guarnir amb cireres confitades i nata, si es vol.

► Per fer el xarop:

- INGREDIENTS: 20 cullerades d'aigua, 6 cullerades de sucre, una pela de llimona i una pela de taronja.
- PREPARACIÓ: Fer bullir aquests ingredients una estona en un cassó. Traieu-ho del foc i afegiu-hi 15 cullerades de rom.

IMPREMTA PAGÈS, SA

**Paper per
a ordinador
Impressió Òfset
Cartelleria
Disseny Gràfic
Preimpressió
Troquelats
Plastificats
Plegats**

c/ de Can Planas
Paratge Ca l'Aulet, s/n
17160 **ANGLÈS** (Girona)
Telèfon 972 42 01 07 (3 línies)
Fax 972 42 22 67
E-mail: impremtapages@mx4.redestb.es